

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Utravaló.

Budapest, január 11.

(v.) Annak az osztrák diplomatának, akit a monárkia nagyköveteül szemeltek ki a római szentszéknél, adnánk egy jó tanácsot. Egészítse ki a kegyelmes ur a maga uti máháját valamivel, amire eddig nyilván sohse gondolt, de aminek ott igen jó hasznát fogja venni. Vigyen be magával ő nagyméltósága egy vékonyka kötetet, amely a magyar alkotmánytörvények gyűjteményét foglalja magában. Arra nem merjük felkérni, hogy magyar eredetiben vigye magával e törvényeinket. Osztrák diplomaták nem értenek ezen a mi barbár nyelvünkön. Növendék korukban meg kell tanulniok egy csomó európai nyelven kívül még a perzsát és az arabot is; de hogy magyarul is kelljen tudniok, ezt nem követelik tőlük a diplomáciai lánghelmék pepiniéjében. A diplomata csemetéknek szabad magyarul tanulniok, de nem muszáj. Százat fogadunk tehát egy ellen, hogy a kiszemelt vatikáni nagykövet nem fog magyarul tudni. Vigye hát magával Magyarország közjogi törvényeit német fordításban. Ajánlunk is neki mindjárt egy kitűnő művet: a dr. Steinbach Gusztáv gyűjteményét, amely a magyar királyság alkotmánytörvényeit szabatos német fordításban teszi közzé.

Becstől Rómáig hosszú az út. könnyen elunja rajta magát az ember. Ha megszállja az unottság a kegyelmes urat, ugyan lapozgasson ebben a könyvecskében. Meglepő dolgokat fog benne találni, amikről eddigelé sejtelve is alig volt. Így például arra fogja őt ez a kötetnyi törvény megtanítani, hogy neki a Vatikánnal voltaképpen háromféle külügyet kell majd képviselnie. És pedig — először osztrák-magyar közös külügyeket, aztán magyar külügyeket, s végül osztrák külügyeket. No, ne nézzen ránk olyan ijedten a kegyelmes ur; s mindenekfelett ne méltóztassék azt hinni, hogy

farsang lévén, be akarjuk csapni. Egész komolyan állítjuk ezt a háromféle küldetést; s a kegyelmes ur jól teszi, ha alaposan megtanulja azt a közjogi leckét, amely így első látásra ámulatba ejti. Neki is jobb, nekünk is, ha ő ámul most, nem *mindkét* később. Gróf Reverteával például így jártunk. Ez a jó, öreg, elpusztíthatatlan nagykövet épp oly kevésbé ismeri a magyar közjogot, mint Istenben boldogult főnöke, gróf Kálnoky Gusztáv. Mind a ketten azt hitték, hogy ami külügy, az ipso jure közös is; ebből pedig azt következtették, hogy Magyarországnak a római szentszéknél való érdekeit olyan módon kell képviselniük, hogy abba a monárkiának is, Ausztriának is lehessen beleszólása. Ennélfogva csináltak Rómában közös egyházpolitikát, ami minden időknek legnagyobb abszurduma s amiből aztán akkora zűrvavar keletkezett Rómában is, Bécsben is, Magyarországon is, hogy alig lehetett belőle kikászolódni.

Jó lesz hát megtanulni, hogy van olyan külügy is, amely éppenséggel nem közös. Közjogunk szerint csupán azok a külügyek közösek, amelyek a monárkia mindkét államát együttesen és közösen érdeklik. Így például, ha a pápa világi hatalmának kérdésében kell a nagykövetség közbe lépnie vagy felszólalnia, akkor közös külügyben jár el és szól vagy tesz a *monárkia* nevében a közös külügyminiszter utasítása szerint. Am ha példának okáért a magyar görög-katolikusok liturgiájának nyelvéről van szó, ez olyan külügy, amely egyesegyedül Magyarországot érdekli, amely tehát magyar külügy, nem pedig közös. Ilyen esetekben a nagykövet, noha az egész monárkiát képviseli, csupán Magyarország nevében szól vagy tesz, még pedig a magyar kormányának a közös külügyminiszter utján hozzá juttatott utasítása szerint. Éppen így lehetnek, sőt vannak Ausztriának is külön külügyei, amiket a nagykövet Ausztria nevében tartozik intézni.

Magyarországon ezt a közjogi megkülönböztetést minden jogászyerek ismeri. Megtanulhatnák tehát valahára az osztrák diplomaták is. Hiszen nincs a dologban semmi ördögösség. A diplomaták közül pedig épp a vatikáni nagykövetségnek van e közjogi ismeretekre a legnagyobb szüksége. Mert az ő ügykörében a dolgok legnagyobb része kívül esik a közös külügyek kategóriáján. Az egyházpolitika és az egész kultuszreformmányzat belügy nálunk is, Ausztriában is. Már pedig a vatikáni nagykövetségnek tíz akta közül kilenc a monárkia egyik vagy másik államának valamelyik egyházpolitikai vagy kultuszreformmányzati érdekét érinti. Ezen a diplomáciai állomáson tehát csak elvétele fordul meg egy-egy közös külügy; a szabály az, hogy Magyarországon és Ausztria külön külügyei szolgálattalják ott a munkaanyagot. Ha ezzel nincs tisztában a nagykövet, akkor nem lehet foganatos a működése. Neki tudnia kell, hogy bár közös nagykövete a monárkiának, a két állam külön külügyeit egymástól függetlenül kell képviselnie. Ha ezt nem cselekszi, akkor az érdekcsoportokat nem oldja meg, hanem összebogozza, az ellentéteket nem simítja el, hanem kiélesíti, üdvös elintézés helyett félreértéseket gyárt és bonyodalmakat támaszt.

Magyarországnak elég kára volt eddig abból, hogy a vatikáni nagykövetségen ezeket az egyszerű közjogi alapigazságokat nem tudták befogadni. Sok fölösleges harc és végtetes surlódás maradt volna el, ha vatikáni képviselőnk a magyar királyság külön külügyeit nem zavarja össze a közös és az osztrák külügyekkel s ha felvilágosításaival a római szentszéknél is kiküszöböl minden eféle fogalomzavart. Szemet szűr nemcsak minálunk, hanem az egész világon is, hogy Magyarországgal mennyire mostohán bánik el a Vatikán. A kötelező polgári házasság behozatala nem szolgálhat okul erre a bá-

TÁRCA.

A medve.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lux Terka.*

Este volt és Kelemen né paszulyt tisztított a másnapi ebédhez. A rossz paszulyzsemekkel, amit az anyja eldobott, Vera a tűzhely alatt gubbasztó maeszkára lövöldözött. A nagy ordas kandurnak mindig a szeméit vette célba és látszott a leány arcán, hogy nem bánna, ha az ő ostoba szeszélye miatt megvakulna a vén állat.

Nem sok jót fejezett ki ennek a leánynak a kinézése.

Kicsi volt és kővér, az arca olyan gömbölyű, mint egy sőtartó és szép rajta csak a nagy fekete haja volt, meg szeméinek sötétké színe, amit rendetlenül nőtt, nagyon sűrű és hosszú pillák árnyaltak.

A vén kandur stoikus nyugalommal tűrte a leány rosszindulatú inceselkedését, csak néha csóválta meg haragosan a farkát és vetett egy-egy megvető pillantást reá, mintha azt mondogta volna:

— De pimasz vagy, hallod!...

Mikor kifogyott a paszulyzsemekből Vera, hátravette magát a széken, egy másikra meg felrakta a lábait és ezekkel verte a taktust egy esunya oláh nóthához, amit halkán dudolt és sohasem ment tovább vele, mint az első két sorig.

— De jó kedved van — szólalt meg az anyja,

— Mint a kutyának a kutban — kacagott a leány.

Kelemen né megrázta a fejét.
— Nem is lehetne okot a jókedvre. Dobay ma felmondott.

Vera vállat vont.

— Tudom az okát.

— En is gondolom, — felelte az anyja. —

Tudtára adtad, hogy szívesen elvételéd magadat vele, ugy-e?

— Igen, — intett a leány.

— De hát mire való ez a szemtelenség? — mondta kedvetlenül Kelemen né. — Hisz ott van Fodor Károly, már háromszor megkért és ennél sohasem kívánj magadnak tisztességesebb embert.

— Nem szeretem, — felelte a leány, leszedve a lábait a székről.

— Pedig szerethetnéd...

Vera az öklével az asztalra csapott.

— Már mondtam, hogy nem szeretem! Gyűlölöm a félszűrségét, utálok azt a pópista arcát, undorodom attól az alázatosan pislogó béka-szeméitől, szóval ki nem állhatom, de azért még nem mondtam egy szóval sem, hogy nem megyek hozzá. Igenis, hozzá megyek, ha éppen más valaki kedvemre való nem fog akadni. Addig pedig ide fűzöm a kötényem szalagjához, hogy rezervbe legyen és úgy teszek vele mint az oláh a lánccon tartott medvével, hogy amint én fűtülök, neki úgy kell táncolni.

— De gonosz vagy, én Teremtőm, de gonosz vagy! — sóhajtozta az anyja és szomorúan sörpörte le az asztalról egy nagy cseréptábla a paszulyt.

*

Az asztalfőn Vera elnökölt. Jobbján *ma már* — Fodor Károly úr, tegnap még Dobay, balfelől egy hosszú, szőke fiú avanszált, aki tegnap

még a negyedik helyet foglalta el és aki kereskedőseged volt a „Köszáli zergénél.”

Enek a fiatal embernek olyan formájú feje volt mint egy süveg cukor; alul széles, a koponyáján hegyes és minden második szava ez volt: kérem ássan... Köszönni így köszönt: ászszolgálja!

Ezenkívül még négy kosztos ült naponkint a Kelemenék asztalához.

Egy dadogó vasati dijnok, aki sohasem tudta ma elmondani, amit akart, hanem dühösen topantva a lábával, rendesen azzal végezte: „Holnap mondom el!” Azután egy ur, aki nagyon kétes egzisztenciájú egyén volt és télen-nyáron flügel-köpenyegben járt és csodanagy vadászkalapot viselt.

Még egy táncmester és egy borbély egészték ki a társaság ensemblesját.

A táncmester kicsi volt és kecses, mindig elegáns egy modorban, mint öltözetben, e ahoggy istentelenül rossz fizető volt. A borbély jól fizetett, de annál rosszabbul öltözködött, a modora meg olyan faragatlan volt, mint egy szegény ember fejfája és a botrányosságig jó étvágy fölött rendelkezett.

És ez a hat ember egytől-egyig szerelmes volt Verába, ez pedig egytől-egyig, — úgy külön mint együttvéve — gyűlölte őket. Gyűlölte, mert közönségesek voltak, esenyák és ostobák, és gyűlölte őket annál a sajátos asszonyi természetnél fogva is: mert azok szerették... Az, aki nem szerette: Dobay, — azt nem gyűlölte.

Ebéd után, mikor már mind eltávoztak és Fodor is a kalapja után nyult, Vera oda intette őt magához.

Az ablak mellett állt és a legszebbik, legkedvesebbik mosolyával nézett Fodorra.

— Valamire kőrném, — szolt és tüzesen né-

násmódra. Hiszen Belgiumban is megvan a kötelező polgári házasság s Róma még sem csinál a belga népnek galibákat. Sőt a francia köztársaságban nemcsak a polgári házasság van meg, hanem az állam már régeszrége elköszözte az egyházi vagyont is, legújabbban pedig a szerzetes rendek kemény rendszabályozására készülődik a francia kormány; s Róma mégis szelíd kérelléssel, atyai intésekkel próbálkozik. Mért áll hát éppen Magyarországgal hadilábon a szentszék, holott nálunk az egyházat az államhatalom nem bántja, vagyonát és közjogi fényét senki nem veszélyezteti? Mégis csak a diplomáciai képviselőtellen kell a dolognak mulnia; vagy legálább azon is.

Vatikáni nagyköveteink nem ismerték a magyar közjogot s nyilván ezért nem léptek fel a kellő határozottsággal, mikor a magyar nemzet igazait s a magyar királyságnak éppen Rómával szemben már nagyobb kiterjedtségűnél fogva is erősebb jelentőségű jogait képviselték. Nem tudták nyilván, hogy mikor a magyar állam magyar külügyeiben interveniálnak, a közös diplomáciai képviselőt egész tekintélyét és súlyát kell ez érdekek javára érvényesíteniök. Ezért volt munkájuk hézagos, félszeg és tévovázó. Ezért fokozták mindig a zavart, holott a feladatuk az lett volna, hogy az ellentéteket elsimítsák. Magyarországnak ez idő szerint is nagy és fontos ügyei vannak függőben a Vatikánnal, amiknek szerencsés elintézéséhez igen jelentékeny nemzeti érdekek fűződnek. A multakért nem rekrimálunk. De *pro futuro* hatásosabb és lelkiismeretesebb képviselőt kell megválasztanunk magyar külügyeink számára a Vatikánnal. Az a kegyelmes ur, akit odadirigálnak, ismerkedjék meg a magyar közjoggal; az majd megmondja neki, hogyan kell tisztában eljárnia.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett. A még mindig gyengélkedő báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztert *Gromon* Dezső államtitkár helyettesítette. A minisztertanács számos folyó ügyet intézett el.

Revertera utódja. Bécsből, kitűnően informált helyről kapjuk a következő tudósítást: gróf *Revertera* vatikáni nagykövet utódjál gróf *Khevenhüller* brüsszeli követet szemelték ki. Végleges döntés *Revertera* távozására és utódjának kineve-

zett a fiatal ember sápadt arcába. — Igérje meg, hogy megteszi.

Fodor boldog zavarában a földre ejtette a kalapját. Ez a boldog zavar annyit jelentett: életem és vérem a tied...

Vera tudta, hogy így van és nem is igen csürte-csavarta a dologot, hanem egyszerűen megmondta, hogy mit akar:

— Szeretném tönkre tenni Dobayt.

Fodor most már ijedtében ejtette el másodszer is a kalapját.

— Igen, — folytatta Vera — és tönkre is fogom tenni, a maga segítségével, Fodor... Egy hivatalba járnak, egy szobában vannak, egy kis ügyességgel kiviheti a dologot. Hogy mi módon, ez a maga dolga. Holmi sikasztás, akta-lopás, vagy mit tudom én mi, csakhogy azzal a látszattal bírjon, hogy Dobay a bűnös... Hisz érti ebből, hogy mit akarok, ugy-e?

Ertette, hogyne értette volna. De ez olyan gyalázatos bűnre való eszbitás volt, olyan valami jellemtelen ördögi bosszu, hogy Fodor Károly bolond szerelme dacára is azt felelte a leánynak:

— Ilyesmibe nem leszek a segítségére, Vera. A leány erre végig nézett a fiatal emberen s csak ennyit mondott neki:

— Nem? Akkor alászólgája, Fodor. Holnap-tól fogva keressen magának más kosztházat, mert itt a maga számára nem lesz terítve.

Három hétig csak öt kosztos ült a Kelemenék asztalánál és egy napon a borbély lihegve ült le a helyére.

— Ujság! Szenzációs ujság, Vera kisasszony! — futja a szót a leány arcába és mindenkiére olyan erővel, hogy az egész társaság közel volt ahhoz, hogy szétfújja őket.

— Mondom, hogy szenzációs ujság!... Vera hidegen végigmérte. Erre elvörösödött

zésére nézve még nincsen; lehet, hogy *Revertera* még tavaszig megmarad állomásán, de csak ideiglenesen. Utódját, gróf *Khevenhüllert*, ugy ösmerik, mint előkelő, eszes, erélyes embert. Sokáig volt *belvári* követ és ezen az állomásán érte a szerb-bolgár háboru. Mikor *Battenberg* Sándor leverte Milán hadait, akkor azt a megbízást kapta *Khevenhüller*, hogy a bolgár fejedelemlől tegyen lépéseket a béke érdekében. Ebben a megbízásban sikerrel járt el. De mivel módszere egyszerűen abból állott, hogy kijelentette Sándor fejedelemlnek, hogy ha még tovább nyomul, a monarchia hadaival fog találkozni: *Kálnoky* visszahívta állásáról, minthogy ezzel a monarchia haderejét angasztálta, amire felhatalmazva nem volt. Ekkor a brüsszeli állomásra helyezték, ahol azóta ott felejtették. *Khevenhüller* máltai lovag, ami a pápai udvar szempontjából mindenesetre előny. Magyar szempontból bajos a kinevezésről véleményt alkotni. Belgrádban, igaz, nem képviselte gróf *Khevenhüller* valami nagy erélyvel a magyar érdekeket; de ez a külügyek vezetésének akkori szelleme szerint bajos is lett volt volna. Annyi kétségtelen, hogy *Khevenhüller* modern ember, művelt és tehetséges diplomata és ha nem is ismeri alaposan a magyar viszonyokat és magyar érdekeket, semmiesetre sem lesz irányunkban olyan színvak, mint gróf *Revertera*.

Szél Kálmán és pályafutása.*)

Irta: *Újabb Ábrányi Kornél*.

Mikor Szél Kálmán 1878-ban, a boszniai occupatio legválságosabb óráiban, a király marasztalása, sőt *kérse* dacára, otthagya a pénzügyminiszteri széket, mindenki meg volt győződve arról, hogy Szél Kálmán politikai pályája kettő szakadt. Neki magának is, midőn a zajos tevékenység szinteréről a *váti* eszöndes magányba visszavonult, nagyon sok oka lehetett ezt hinni! E eszöndes kis falusi tanya *Vasmege* szélén, közel a stíriai határhoz, az ő visszavonulása után még eszöndesebb lett. Mert a néhány lépésnyire fekvő vasuti állomásán, a külön s csak az ő számára berendezett távirati hivatalát, amely az ő pénzügyminisztersége alatt, valahányszor Szél Kálmán Rátótton tartózkodott, egész nap esengett bongott, csakhamar, kormány-rendeltek következtében, leszerelték. S tehát, — mint *Uhlend* végzi a *Vätergruftot* — „Da mocht es gar stille sein“.

Harmine éves alig mult akkor Szél Kálmán, s a közfelfogás szerint már előtte állott a politikai „vég“. Mert a számadás, amelyet Szél Kálmán akkor csinálhatott vala magának, nem éppen ked-

*) A *Zeit* című, Bécsben megjelenő heti folyóirat felkérte *Újabb Ábrányi Korné*it egy politikai esszé megírására, amely Szél Kálmán politikai pályafutását foglalja össze. Az esszét, amelyet a *Zeit* most bocsát közre, vele egyidejűleg, eredeti szövegében, alább közöljük.

a borbély és zavarában kiitta először a maga flaska vizét, aztután a táncmester vizét és ekkor az asztalra ütött.

— Dobayt elfogták. Lopott...

Vera nem is elsápadt, de elkékült.

— Mit lopott? — kérdezte a flügelköpönyeges ur.

— Hivatalos titkok.

— Számár — legyintett a kezével kiesnylőleg a köpönyeges ur.

Másnap pedig Fodor Károly újra ott ült Vera mellett az asztalnál. Rettenetesen sápadt volt, zöldsé sápadt mint egy kis liba, e mellett szótalan, és olyan féltékeny alázatos, hogy az ételnek a selejtesét kereste mindenben, a körütte ülőkre fel sem mert nézni és a kereskedőségének, aki eléje tette a tésztaátadát, azt mondta: eszokolom kezét.

Egyszer a borbély megint lihegve törtetett az asztalhoz.

— Ujság! Szenzációs ujság! — kiáltotta, nagy pirosbajos zsebkendőjével izzadt homlokát törölgetve. — Dobayt a kellő bizonyítékok hiánya miatt szabadon bocsátották, de elvesztette az állását.

Ebéd után Vera azt mondta Fodornak:

— Adj a értésére Dobaynak, hogy hitelezünk neki kosztot, amíg valami álláshoz jut.

Mikor az ember éhes, megörik a büszkesége és Dobay megint csak odakerült a Vera jobbára; de most már akkor sem futott el mellőle, mikor a leány értésére adta, hogy: még most is szívesen elvetténe magát vele.

És a medve?...

Kis libaszínű arcvál most is ott ül Vera mellett és valószínűleg élete végéig ott fog ülni és ugy fog táncolni, ahogy Vera füttyöl neki.

vezőleg üthetett ki. *Deák Ferenc* már nem élt, s a király, akinek kosarat adott, neheztelt reá. Azokkal, akikkel együtt működött, meghasonlott; s az uralkodó közvéleménnyel, amelyen akkori harrodalmi hangulat volt erőtt, nem állott harmóniában. Tekintélyt csak azok előtt nyert, akikkel sem a módban nem tudott egyetérteni, sem a célra nézve nem akart együtt haladni; ellenben azok előtt, akikkel mindaddig szolidaritásban érezte magát, azok előtt imposzibilissé vált, le volt járva. S eszébe kellett jutni annak is, hogy míg pályáján a *Deák Ferenc* életében fölfelé haladt, addig az emberek csak két dolgot ismertek el nála. Egyik volt a „szerecsse“, vagyis a *Deák Ferenc* protectiója; s a másik, amit még irigyoi és ellenségei sem vitathattak el tőle: a „vasszorgalom“. És ha az emberek egy olyan alkalmas szót találnak, melyben megvan részben az elismerés is, melyet meg nem tagadhatnak, de megvan a gáncs is, melylyel az elismerést olcsóvá és könnyűvé tehetik, akkor az emberek az ilyen szón nagy következetességgel szeretnek lovagolni. S ugy is volt mindig, hogy mikor Szél Kálmán a pénzügyi-bizottság elnöke lett, ez az emberek szemében csak szerencse volt és *Deák*-protectió; mikor ellenben Szél Kálmánnak, mint előződnak, a kis ujjában volt az egész államháztartás és jobban ismerte az egyes miniszteri tárcákat, mint maguk a szakminiszterek, — ez az emberek szemében csak vasszorgalom volt. Valahányszor Szél Kálmán a párt szónokának jelöltetett ki, ez ismét csak szerencse volt és *Deák*-protectió; amikor ellenben Szél Kálmán, mint a párt szónoka, fényes diadalt aratott, ez nem volt más, csak vasszorgalom. Igy volt ez mindig, mikor Szél Kálmán a *Deák Ferenc* életében fölfelé haladt; s később, bukása után, mikor *Deák Ferenc* már nem élt, ő pedig saját magát dobta le a magasból, érthető, hogy az volt róla a régi „jó barátok“ nézete, hogy „az esze ment el“. A nemzeti Casinóban maga *Wenckheim* Béla suttogta, a *Lloyd-klubban* pedig e nélkül is sok ember elhitte, hogy Szél Kálmán megöriült; mert hisz azt, amit Szél Kálmán tett, nem lehet megteni józan észszel. Józan észszel nem tehetné volna meg Szél Kálmán, hogy ámbár *Andrássy*, *Tisza* két kézzel marasztalták, sőt maga a király is kérve-kéri, hogy maradjon, ő mégis elmegy. Ily makacs ellentállásra csakis *vőgeszme* lehet képes. Mert a meggyőződés, bármily erős legyen is, okokra hallgat és kapacitálható. És hol képzelhető olyan erős meggyőződés, melyet egy király ne tudna kapacitálni? És csakis *vőgeszme* lehet oly elfogult, hogy meg tudjon valamit tagadni a királytól. Sőt meg is sértse vele, nemcsak az által, hogy kosarat ad neki, hanem az által is, hogy a legválságosabb pillanatban távozik el. Ez nemcsak nem illedelmes, de még nem is loyális! — És mit remélhetett mindezekkel szemben Szél Kálmán az ő államférfiu valutáját illetőleg az ő hároméves pénzügyminiszteri működésének mérlegétől? — O, aki a legzsiláltabb viszonyok közt, a 153 millió szűgyenkölesön periódusában vállalkozott az államháztartás rendezésére, ő legjobban tudhatta, hogy csakis olyan rendszabályokkal kezdhetne e nagy munkát, melyek a nemzetre nézve eleinte csak terhesek voltak. S neki, aki akkor is a helyes egymás-utónra fektette a fűsúlyt, legelőször is ugy az új adók, mint a behajtás szigorítása által a nemzetzsébe kellett nyulnia, hogy majd csak később jöjjenek azok az alkotások, melyek a kért áldozatokat visszazadják. Neki tehát semmi illuzója nem lehetett a fölf, hogy ő három éves pénzügyminisztersége alatt, feladatának csakis népszerűen, sőt *oliosus rissz* oldhatta meg, — s el kellett mennie, mielőtt a hálásabbik másik részre rákerülhetett volna a sor. Hát bizony mindezt egyebetve a számadás nagyon keserves lehetett: és a 33 éves férfi helyzetében akkor bárki más, ha körülözött volna, csakis „multat“ láthat vala már, de jövőt nem!

Ezzel a hangulattal, ezzel a kedélyvilággal vonult tehát vissza Szél Kálmán 1878 észén Rátóttra, hol *Deák Ferenc* annyit időzött életében. Ide vonult vissza remetének. Egy egész évig nem tehetett egyebet, mint rendezgette sok éven át elhanyagolt gazdaságát, olvasott és elmélkedett. Olvasott és elmélkedett a patak mellett, ama tölgyek alatt, ahol még ma is áll a *Deák Ferenc* löcája, melyen *Deák* a kora reggeli órákat töltötte el. S ez év alatt a ráti remetének állandó társasága csak családjá volt. Neje, anyósa és sógora. Az idősbik hölgy a legnagyobb magyar költőnek, *Vörösmarty* Mihály-nak özvegye, a másik *Vörösmarty* Mihály-nak leánya, — s a sógor, a nagy költő-apához nemcsak areban, hanem lelkiéletben is teljesen hasonló *Vörösmarty* Béla. Ah! milyen tradiciók egyesültek ebben az egyszerű kis földszintes falusi házban! A *Szózat* költőjének és a haza-bölcsének emlékei olvadtak itt egybe. A eszöndes magányt időrel-időre csak a vasmegei bizalmas barátok zavarják meg, — vagy a közelfekvő szent-gothardi választókerület több alakjai, akik Szél Kálmánban nem a politikust, hanem a gyermekkori jó pajtást keresték.

fel. A politikai összeköttetés szála Széll Kálmán csakis egy emberrel tartotta még fenn. S ez *Ernst* Kelemen volt, ő ritka nemes, őnzetlen és tiszta jellemű alakja a magyar közéletnek. De abban az időben is, bárki ment el a szent-gothardi választók, vagy a vasmegeyi jó barátok közül rátóti látogatásra, nem egy megtört, busuló és sóhajtozó remeté talált ott, hanem egy életvidor, mosolygó és nyugodt falusi házgazdát, aki igazi alakminta volt a magyaros vendégszeretnek. Az a sors, az a hangulat, amelybe más ember belevőnült, belesorvadt volna, Széll Kálmánt megacélozta, fölfriessítette. Honnan e derűltség? Honnan e nagy lelki egyensúly? Magából a jellemből következett-e, e különös jelenségnek magyarázatát csak akkor lehetne elfogadni, ha Széll Kálmán, midőn pártját maga ellen haragította, a megsértett király neheztelését kihívta, — nemcsak félrevonult volna, hanem védképp hátat is fordított volna a politikának. De Széll Kálmán csak a pénzügyminiszterségről mondott le, s nem egyszersmind képviselői mandátumáról is. S ha a politikai összeköttetés szála csak magával *Ernst* Kelemennel tartotta is fenn, — de valakivel mégis fenntartotta. Tehát, dacára a legszomorúbb situációnak, kellett valami reményének és számításának lennie, hogy reá nézve újra megjöj a possibilitás. De minő alakban jöhet meg az? Csakis a teljes igazolás alakjában. Csakhogy ez nem tőle, hanem az eseményektől függött. Ez a számítás tehát illusio is lehetett. S ez ismét nem fért össze Széll Kálmán pozitív egyéniségével, mely mindenben a realitást kereste, alapul mindenhez csak azt fogadta el. Mi lehetett tehát a Széll Kálmán akkori reménykedésében és számításában a realitás? Csak az az egy lehetett, hogy ő, midőn a pénzügyminiszterségtől az akkori viszonyok közt visszalépett, nemcsak egy korrekts és szép tettet követett el, hanem *providenciális* missziót teljesített; tehát nemcsak a helyzetet látta tisztábban, mint más, hanem a királyt is jobban ismerte, mint más. S e szerint a Széll Kálmán akkori lelki egyensúlyának meglejtése csak az lehet, hogy benne a *judicium*, az *emberismeret*, s az *események logikájával való együttgondolkodás nagyobb, melyből és tisztább, mint mindazokban, akik cselekedetét, helyzetét, és egyéniségét csak az akkori jelennek szemüvegén át nézték, s a közvetlen következmények hatása szerint alkották meg fölé az az ítéletet, hogy a nagyobb nehézségektől visszaretten, s akkor dobja oda a gyeplőket, mikor a legerősebben kellene megmarkolni azokat; hogy „nem megbízható”, mert a legnagyobb válságok pillanatában hagyja őt el hidegvérre és bátorságra; hogy *impressionista* és a *situáció*, mihelyt zavarossá és bizonytalanává válik, nem képes föllelelmelkedni; s hogy annyira hű a saját posztójának külsőseire nézve, hogy megszökik a harcok elől, ha abban kifogástalan tolettjét valami fölt, vagy szakadás érheti. Mind-ezekkel a közszájon forgó vélekedésekkel és verdikttekkel szemben Széll Kálmánnak tehát nemcsak hinnie, hanem *tudnia* is kellett, hogy annak a tetteinek, hogy meggyőződése miatt ott hagyta miniszteri székét, nemcsak erkölcsi értéke, hanem *gyakorlati jelentősége* is volt. *Tudnia* kellett, hogy neki éppen ama factorok részéről kell majd megkapnia az elégtételt, akikkel akkor szembe helyezkedett. Így volt ez, így kellett ennek lennie; mert különben nem járhatott volna el úgy, mint ahogyan eljár minden tettében és elhatározásában, ama kormány- és parlamenti válságtól kezdve, melyet ő okozott, egészen addig a kormány- és parlamenti válságig, melyet ő hozott rendbe, vagy jobban mondva, melyet csakis ő hozhatott rendbe.*

Mindazt, ami e két végpont közt történt, s amiben Széll Kálmán részt akadályozó, részint előmozdító tényező volt, kell apróra ismernünk és tisztán látnunk, hogy megítélhessük a mai helyzetnek tartalmát, irányát, jellemét, s beláthassunk abba a koncepcióba, amelynek a mai, ugynevezett „Széll-korszak”-ból kibontakoznia kell. Ezek ismerete és megértése nélkül a mai ugynevezett „Széll-korszak” megítélésében nagyon könnyen megtévedhetünk, s Széll Kálmánt épp oly hamis színben láthatjuk, mint amilyen hamis színben látta őt mindenki 1878-ban. Mert, úgy látszik, Széll Kálmánnak végzet az, hogy az emberek épp olyanok lássák őt hamis színben, mikor ő lát *legtisztábban* s mikor ehhez képest cselekszik is. Ugy látszik végzet Széll Kálmánnak, hogy az emberek a Széll Kálmán politikájában mindig csak azokat a bajokat lássák, melyeket ez a politika egyszerűen, mintegy varázsvesszővel nem orvosolhat, és nem tudják, vagy nem akarják látni azokat a sokkal nagyobb és gonoszabb bajokat, melyeket ez a politika minden időben elhárított, vagy megelőzött. Ez a végzet ma is kíséri Széll Kálmánt; sőt úgy látszik, jobban mint valaha. De ezzel szemben ma sem tesz egyebet, mint amit a multban tett, hogy t. i. a saját útján halad. Ambár ez ma nehezebb rá nézve, mint volt a multban. Mert a multban, különösen 1878-iki kegyvesztettsége után nem sokan érdeklődtek a Széll Kálmán „saját útja” iránt: most pedig, mióta miniszterelnök, egyszerűen csupa *umdatókkal* és *umsterekkel* lett tele egész

környezete. Sőt még az *utkaparók* is tudnak neki „utakat” tanácsolni, s neki minduntalan hallania kell, hogy: „ez az ut a reactióhoz vezet!” — „ez az ut a régi rendszerhez visz vissza!” — „ez az ut az elpaktálások csődjéhez vezet!” stb. stb. Tehát, ismételjük, ma sokkal nehezebb a saját útján haladni Széll Kálmánnak, mint volt a multban, s helyében könnyen confúzussá válhatnak minden más emberfia. De azért Széll Kálmán mégis csak a saját útján halad. S ha tisztán akarjuk látni politikáját, intenciót, s politikai egyéniségét, — akkor ezen az uton kell őt végig kísérnünk pénzügyminiszteri bukásától kezdve miniszterelnöki megbízatásáig, s e megbízatás elfogadásától kezdve egészen a jelen pillanatig.

A rátóti remeteségben nem sokáig kellett várakoznia Széll Kálmánnak az „események igazolására.”

Egy évre az ő visszalépése után elhagyta a Ball-Piaztot gróf *Andrássy Gyula*, a külügyminiszter. Gróf *Andrássy Gyula* nemcsak nagy államférfi, hanem tetőtől-talpig lovagias férfi is volt. S volt erkölcsi bátorsága arra is, hogy ha valamilyen tévedett, ne szégyelje azt be is vallani. Ő tehát, aki a Széll Kálmán eljárását, midőn Széll minden marasztás dacára otthagyta pénzügyminiszteri székét, oly erősen elítélte, — nyilván tévedett ennek megítélésében, s kötelességének érezte, hogy ezért Széll Kálmánnak elégtételt adjon. S amint *Andrássy Széll Kálmánnal* legelőször összetalálkozott (a Nemzeti Casinóban történt), ezt meg is tette. Széll Kálmán pedig az *Andrássy* visszalépése után elérkezettnek látta az időt arra, hogy rátóti remeteségének önmaga szabta szük határait kiszélesítse. *Ernst* Kelemen, aki addig csak „tartotta az embereket”, elkezdte a szálakat *positiv* alapokon fűzni, ami azt jelentette, hogy Széll Kálmán actióba akar lépni, s annak számára készíti elő *Ernst* Kelemen a talajt.

De mi lehetett akkor a Széll Kálmán actiója? A szabadelvű párt félt ettől, s tehát rossz szemmel nézte. Érezte, hogy ha Széll Kálmán az ellenzék padok egyikére ül, felbonthatja a szabadelvű pártot, melynek akkoriban ugys csak 13 többsége volt. Széll Kálmán is érezte ezt, sőt tudta. De ennek tudatában kellett, hogy föltegye magának a kérdést: quid tunc? — Mi fog történni akkor, ha megbomlik és kisebbségbe jut a szabadelvű párt? Mi jön utána?

A gróf *Andrássy Gyula* visszalépése után, nemskára újra visszatért a parlamentbe báró *Sennyey Pál* is. Pozsonyban választották meg. Természetes volt tehát a combinatio, hogy Széll Kálmán és báró *Sennyey Pál* meg kell, hogy értsék egymást. Hisz addig is, míg együtt voltak a Deák-pártban, a legitimebb barátság fűzte őket egybe. Igaz, hogy attól a perctől kezdve, amióta *Sennyey* a „takarékosság zászlaját” a conservatív politika színeivel tűzte ki, ez a barátság kissé meghűlt. De a kölcsönös tisztelet megmaradt. S újában erősebbé lett a régi szálaknak az is, hogy *Sennyey* ellenezte az occupatiót, mely miatt Széll Kálmán visszalépett, s a kormányval ellentétbe jutott. Táborkan akkor önként kínálkozott az egyesült ellenzék, melyben a szabadelvű pártból kilépett elemekkel együtt voltak a *Sennyey* régi hívei; továbbá az a pártönkivüli tábor, mely egyenesen a Széll visszalépése következtében hagyta ott a szabadelvű pártot. Ezek közé tartozott Széll meghitt barátja, *Ernst* Kelemen is. Ha tehát Széll Kálmán sietetni akarta volna a saját possibilitását, meg lett volna rá az alkalom. És mégis! — Habár Széll Kálmán nyíltan kifejezte bizalmatlanságát a kormány iránt, s habzó az egész ellenzék tappsal fogadta s ünnepelte Széll Kálmánt, midőn 1880-ban, visszavonulása óta először szólalt fel a képviselőházban: — mégis az ily kedvező és biztató kilátások mellett indított actió abbamaradt! — Akkoriban ennek indoklására azt beszélték, hogy „Széll Kálmán nem akarja aláírni a nevét a báró *Sennyey Pál* váltójára.” — Es ezt sokan épp olyan érthetetlennek tartották, mint mások tartották visszalépését a pénzügyminiszteri tarcától két év előtt. Az ellenzék tömörülése 1880. őszén, báró *Sennyey Pál* belépésével, megtörtént, Széll Kálmán nélkül. Széll Kálmán pedig a következő év tavaszán elvállalta a leszámítoló és a jelzőlog-bankok elnökségét. S helyzete még rosszabb lett politikailag, mint volt 1878-ban. Anyyira rosszabb lett, hogy az arra következő képviselő-választáson, a saját meggyében, a saját régi választó-kerületében, Szent-Gothardon meg is bukott s ha a kormány közbelépése következtében Pozsony egyik kerülete meg nem hívja, ki is maradt volna a képviselőházból.

Ime tehát, Széll Kálmán, aki 1878-ban eldobta magától a királyi kegyet, két évre rá eldobta magát az önként kínálkozó ellenzék népszerűségét. De kinek volt ez utóbbi esetben is igazja? Az események megmutatták, hogy ezutal is Széll Kálmánnak.

A politikában a siker dönt; de azért nem minden siker egyforma. Igazi értéke s igazi ál-

dása a közre csak olyan sikernek lehet, melyet úgy viv ki valaki, hogy semmit sem áldoz fel meggyőződéséből s egyéni integritásából. S ha valaki, a „saját útján” követe Széll Kálmánt, keresi elhatározásainak rugóit a multban, mit talál? — Első sorban azt, hogy Széll Kálmán a „hatalmat” sohasem kereste s magáért a „hatalomért” soha a legesekélyebb concessiót sem tette, meggyőződésének az egyéni integritásának rovására. Ime, egész mivoltában megtestesítve a *Deák Ferenc* politikai iskolája. S ebben a tekintetben Széll Kálmán a *Deák Ferenc* tanítványának büszkén vallhatja magát. De nemcsak ebben a tekintetben, hanem abban is, hogy a *Deák Ferenc* politikai iskolájában épp úgy benne van a béke, mint a harc. De sem a minden áron való béke, sem a minden áron való harc nincsen benne. Benne van a béke, de csak úgy, hogy a harca szükséges fegyverek gyarapodjanak általa: s benne van a harc, hogy előnyös béke lehessen belőle. Tehát megválasztani tudni úgy a béke, mint a harc idejét és módját, — ez az a bölcsesség és tapintat, melylyel a Deák-iskola minden tanítványának bírnia kell. S ez a bölcsesség és ez a tapintat van kifejldőve Széll Kálmánban, azzal az önuralommal párosulva, mely el tudja dobni a hatalmat és a népszerűséget a nélkül, hogy mikor a hatalmat eldobja, akkor a népszerűséget keresse; s mikor a népszerűséget eldobja, akkor a hatalom után nyuljon. Széll Kálmán nem tette sem az egyiket, sem a másikat; hanem megtette, hogy midőn előbb a hatalmat eldobta, *remetének* ment, — s mikor később a népszerűséget eldobta, tizennyolc éven át a *hallgatást* választotta.

Tizennyolc évig hallgatni annak a képviselőházban, aki nem tud beszélni, — könnyű. De tizennyolc évig hallgatni annak, aki oly szónoki adományyal van megáldva, mint Széll Kálmán: emberfeletti önuralom!

De ha tovább kutatjuk a Széll Kálmán elhatározásainak rugóit a multban, mit találunk?

Találjuk meg azt, hogy *eszközül magát soha semmiért és senkinek oda nem adta*. Nem adta magát eszközt a *katona-párt*nak, mely 1878-ban az occupatio mögött áll, s a *főhatalmat* akarta kézre keríteni; s nem adta magát eszközt 1880-ban az ellenzék *speculatió*knak, mikor vele és általa akarták megdönteni a szabadelvű pártot. Es nem adta magát eszközt a *kormány*nak, midőn a szabadelvű pártba visszatért nagy *hallgatónak*. Es ha eddig nem tette, most mint miniszterelnök legyen *eszköz a reactiónak*? Föltevésnek is otromba képzelenség!

Találjuk továbbá, hogy Széll Kálmán a *Deák Ferenc* iskolájából nemcsak a *közjogi alap* politikai fölfogását vette át, hanem annak *történelmi filozófiáját* is teljesen megértette. A közjogi alap formái, vagyis *technikai* tartalmának teljesen mind-egy, hogy Magyarországon az 1848-as *szabadelvű elemeknek*, avagy az 1847-es *conservativ*eknek kezében van-e a főhatalom. Amde a közjogi alap *történelmi filozófiájának* ez *távöröl sem mindegy*. A közjogi alap történelmi filozófiája megköveteli, hogy Magyarországon mindig a *szabadelvű politika* legyen az *uralkodó*. S ha ez igaz, aminthogy igaz is, akkor a szabadelvű párt *időre-ideőre okvetlenül fel-friessitendő*. Az a váltógazdaság, melyet a parlamentarismus megkíván, Magyarországon csak akkor fog lehetségesé válni, ha Magyarországon *életképes* alapon fog létrejönni egy *radicális párt*, s képes lesz a *tiszta választások útján többségre jutni*. S nagy kérdés, hogy midőn ma a Széll Kálmán személyes és politikai ellenfelei arról iratkoznak, hogy a *reactió* számára egyengetik az utat, nagy kérdés, hogy vajjon ez az ut nem fog-e Magyarországon egy demokratikus és radicális szervezkedéshez vezetni? S annál is inkább, mert ha a közjogi alap az osztrák viszonyok következtében csakugyan revizióra szorulna, — ez a revizio olyan lehet hogy az által a jelenlegi közjogi ellenzék még a jelenlegi gyöngye lét-jogosultságát is teljesen elveszthetné. S az eddigi közjogi határvonalak a létező pártok közt elmosódván, föllépének a társadalmi és gazdasági kérdések, s alakítanak pártokat maguk közül. S miután egy félszázad elmúlt 1848 óta, — a társadalmi és gazdasági reformok szükségére elérkezett; s e reformok corolláriuma mindig az *alkotmányos intézmények gyökeres átalakítása*. De hogy mindez kibontakozhassék, első feltétel a *szabad választás a jelenlegi alapon*. S ki kételkedik abban, hogy Széll Kálmán alatt a képviselő-választások szabadok fognak lenni?

S látunk kell még, hogy mi történt az alatt a 18 év alatt, melyet Széll Kálmán *hallgatva* élt át a képviselőházban?

Az történt, hogy a szabadelvű párt sokszor jutott válságos helyzetbe, — s ilyenkor Széll Kálmán a maga növekvő befolyását mindig arra használta fel, hogy *necsak megmentsé, de meg is erősíté* a szabadelvű pártot.

Mert csodás! — Az az ember, akiről azt hitték, hogy a király sohasem fog neki megbocsájtani, — az az ember nem csupán az események igazolása, hanem a *saját útján* való járás által is, bizalommal és tekintélyben éppen a király szemé-

ben növekedett és gyarapodott. Mint pénzügy-miniszter nem volt valóságos belső titkos tanácsos; távozása után sem lett az. — De mikor évek múlva a király maga is érezte, hogy *emnek az embernek tanácsára még rá fog szorúlni*, — maga emelte Széll Kálmán titkos tanácsosainak sorába.

S míg Széll Kálmán tekintélyben, sulyban évről-évre nőtt, s minden válság alatt ő lett tulajdonképpen a „választott bíró”, — az alatt ismét egy tévhit kapott lábra róla. Az a tévhit, hogy Széll Kálmán soha semmiféle körülmény közt nem fog kabinet-alakításra vállalkozni, mert nem lesz bolond, hogy évi nyolcvanezer forintot állását fölésejlje a miniszterelnökség harminckétezer forintjával. Es ime, ma Széll Kálmán miniszterelnök. S ez a tévhit is szegényen vallott. Igaz, hogy Széll nem kereste a miniszterelnökséget, — de minden habozás nélkül vállalkozott rá, midőn nem kerülhetette ki. A történelem az alatt a husz év alatt, mely 1878. óta lefolyt, bámulatos körfogást tett. Husz év előtt a király így szól Széll Kálmánhoz: „Ne hagyjon el a legnagyobb bajomban!” Amire Széll Kálmán így válaszolt: „Felség! el kell mennem, nehogy még nagyobb bajok legyenek!” — Es husz év múlva ugyanaz a király így szól ugyanahhoz a Széll Kálmánhoz: „Csak én haríthatja el, hogy még nagyobb bajok ne következzenek be!” — S erre Széll Kálmán így felelt: „Itt vagyok, felséges uram!”

(Vége következik.)

KÜLFÖLD.

Az ausztriai választások.

Budapest, január 11.

A Reichsrath képviselőházának 425 tagja közül a mai napig 267-et választottak meg s így még 158, illetőleg 123 választás van hátra, ha a ma megtartott 35 választás mind végleges és nem tesz pótválasztást szükségessé. Jóllehet ezek szerint az összes mandátumoknak több mint negyedrészre betöltetlen még, méris közlik a *uj Reichsrath* összeülésének az idejét. Egy bécsi lap értesülése szerint ugyanis az eddigi dispoziciók szerint a Reichsrathot január 30-ára, szerdára fogják egybehozni.

Bécs, január 11.

A ma végbement reichsrathi választásokról a következő jelentések érkeztek:

Cernovicban (nagybirtokosság) megválasztott az első választótestületben dr. Repta görög-keleti püspök, a második választótestületben báró Wassilko és Bohusiewicz (román). Jägerndorfbán Lindner Henrik (német radikális). St.-Johannban Hueber Antal (német néppárt), Salzburgban Sylvester Gyula (német néppárt), Görzben Lenassi Alfréd (olasz liberális), Hartbergben Mosdorfer Ferenc (német néppárt), Leibnitzban Malik Vince (német néppárt), Cilliben Pommer József (német néppárt) Judenburgban Reicher Henrik (német néppárt), Mura-Bruckban Walz Rudolf (német néppárt) választották meg. Welsben megválasztották Holter Ferenc welsi kereskedőt (német néppárt) 1532 szavattal; kisebbségben áll Ebenhoch Alfréd felső-ausztriai tartományi kapitány (katolikus néppárt) 1372 szavattal. Freistadtban dr. Beurle Károlyt (német néppárt), Rietiben Winter Jánost (német néppárt), Teschenben Demel Rudolfot (német haladó-párt), Bielitzben Haase Tódort (német haladó-párt), Marburgban dr. Wolfhard Edét (német néppárt). Brűnben (kereskedelmi kamara) Auspik Rudolf (német haladó-párt) és dr. Licht Istvánt (német haladó-párt) választották meg. Triesztben (II. választókerület) Mazzorana Alosz (olasz liberális) választották meg. Zwettiben a községi választókerületben a mai szűkebb választásnál Kittinger Károly (német néppárt), Aichhorn pater ellenében (keresztény szocialista), Miesben a mai szűkebb választásnál Salk (német radikális) Szvoboda Henrik ellenében (német haladó) és Bozenben Perathoner (német haladó) választották meg.

Bécs, január 11.

Két dolog tette érdekessé a mai választásokat. Az egyik az, hogy a klerikálisok két mandátumot vesztek Felső-Ausztriában. Ebenho, a vezetőik egyike, szintén jelölve volt, de elbukott. Az új képviselőházba azonban minden körülmények közt bejut, mert pártitvei bizonyosan fel fogják léptetni valamely biztos kerületben. A második érdekes dolog az, hogy a német haladó-pártiak a tiroli klerikálisok fölött Innsbruckban diadalt arattak. A keresztény-szocialisták és a haladó-párt jelöltjei közül a mai választásokon alig egy-kettő nyert. Az utóbbinak például négy jelölte bukott meg. Ma Morvaországban a német radikálisok ellenében.

Bécs, január 11.

A mai választásoknál és pótválasztásoknál a német radikálisok két mandátumot nyertek; a

német néppárt nyert 7, elveszített 2 mandátumot, a német haladó-pártiak nyertek 1, elveszítettek 2 mandátumot, a katolikus néppárt elveszített 2, a szabad német párttagyesület elveszített 2 mandátumot, a keresztény szocialisták elveszítettek egyet és a pártönkivüliek is egy mandátumot.

A délafrikai szabadságharc.

London, január 11.

Milner Alfréd, akit az angol kormány csak nemrég nevezett ki Transvaal és Oránje kormányzójává, levelet küldött Londonba, amelyben *sürgősen kéri legalább tízezer embernek elküldését*, mint-hogy máskülönbön a háború még legalább egy esztendőig el fog tartani.

Az angol kormány abszolúte tehetetlen ezzel a követeléssel szemben, mert *schonnan sem szedhet újabb katonákat*. A yeomanry az egyetlen csapat, amely önkénteseket szolgáltathat, de ez a csapat már *végképpen ki van merítve*. A harcra lépő yeomanry már régen megunta a háborút és *követeli, hogy haza küldjék*. Egy részüket csak úgy lehetett visszatartani, hogy parancsnokuk *ötszörös zsoldot ígért nekik; a többit haza kellett küldeni*, mert szolgálati ideje lejárt.

Ugyanígy jártak el a city-önkéntesek is; ezek is arra az álláspontra helyezkedtek, hogy csak egy bizonyos időre kérték szolgálatukat s mivel nem teljesítették követeléseiket, *lázogni kezdtek* és a parancsnok *kénytelen volt őket házájukba visszazsároltani*. A kanadai és az ausztráliai önkéntesek is követelik, hogy haza küldjék őket. A *fokföldi önkéntesek megtagadták a masírozást* és csak arra az ígéretre engedelmessé váltak, hogy nemsokára haza fogják őket küldeni.

Kitchener igen veszedelmes örökséget vett át Robertstől és legnagyobb gondja, hogy a *lázognó csapatokat engedelmessegre szorítsa*. Kitchener a legkegyetlenebb emberek egyike s *rossz híre még Albált is felülmulja*. Kegyetlenségéről mesés dolgokat beszélnek s emellett nagyon sok dologról semmit sem tudnak Európában.

A kormánykörök nagyon nyugtalankodnak, mert a *katona-anyag teljesen ki van merítve*. Ily körülmények között, úgy látszik, hogy *Roberts nagyon tévedett*, mikor azt hirdette, hogy a dél-afrikai háborúnak vége van. Ugy látszik, hogy a *háború még csak most kezdődik igazán*.

Hamburg, január 11.

A *Neue Hamburger Zeitung*nak jelentik Londonból: Fokvárosi jelentések szerint most már bizonyos, hogy a boerek betörése Fokföldre *előkeli fokföldi politikusok terve szerint történt*. A boerek nyugati hadosztálya Clanvilliamon át Piquetbergig hatolt, a sutherlandi hadosztály Herzog vezetésével közeledik Ceres felé, ahol egyesül a nyugati hadosztályival, hogy *aztán halajjalnak tovább Fokvárosba*. De Wet minden valószínűség szerint utban van Fokföld felé, hogy átvegye az ottani hadi műveletek vezetését. Delarey ötezer boerrel megszállva tartja a Magalies hegyséket. *Clements, Paget és Gordon* angol tábornokoknak ismételt támadásai sikertelenek voltak.

Berlin, január 11.

Fokvárosból érkezett jelentések szerint eddig összesen 12.000 boer harcos tört be a Fokföldre.

London, január 11.

A délafrikai hírek minden más eseményt háttérbe szorítanak. A Fokföldről érkező hírek azt a benyomást teszik, hogy az *intéző körök végképpen elvesztették a fejüket*. A közvélemény türelmetlen kezd lenni, mert még semmi sem állatszik arról, hogy a kormány újabb csapatokat fog küldeni Dél-Afrikába. *Kitchener legalább huszonegyezer embert kért* és a kormány eddig csak *négyezer embert szavazott meg* és ez a négyezer ember is csak *márciusban* érkezik Fokföldre.

London, január 11.

A *Daily Mail* jelenti Fokvárosból tegnaptól: Az az 5000 boer, akiről néhány hét előtt jelentették, hogy a német határ felé kivándorolnak, *délnek fordult* s most a *Fokgyarmat szívébe nyomul elő*. Azt hiszik, hogy több kisebb helyőrséget, melyek a Fokgyarmat önkénteseiből állottak, *foglyul ejtettek*.

Piquetberg-Road, január 11.

Vagy 500 boer Doornriverbe (Calviniától délre 70 mérföldnyire) érkezett és vagy Clanvilliams felé, vagy a part mentén fog előnyomulni. Egy angol hadihajó a Lambert-öbölben kékkabátosokat és ágyukat szállított partra. A táborot elsáncolták. Herzog tábornok egy 700 főnyi főcsapattal átkelt

a Roggewelt hegységen és Clanvilliamtól keletre 50 mérföldnyire áll.

Fokváros, január 11.

Brabant tábornok vasárnap vagy hétfőn a harc-vonalhoz bevonul. Már 4000 polgár van összeírva városi őrségnek.

London, január 11.

Lord Kitchener jelenti Pretóriából e hó 10-éről: Machadodorp ellen a boerek tegnap este támadást intéztek, de napkelte előtt visszaverték őket. Egy tiszt elesett. Mint jelentik, Herzog kommandója Sutherland közelében van. Settle tábornok intézkedéseket tesz, hogy csapatosztályával megakadályozza Herzog további előnyomulását. A Midland vasuti vonalon kisebb külön oszályokban látták az ellenséget. E boer oszályok közül néhány visszatér északra. A gyarmatkeleti részébe behatolt boerek egyrésze is két oszályt alakított, melyek közül az egyik északra megy, míg a másik a Jamestowntól északnyugatra levő hegyes vidékre húzódik.

Gradook, január 11.

Mint jelentik, tegnap Kruitinger vezetése alatt 900 boer gyűlt össze Richmondtól 15 mérföldnyire.

Porter-Ville, január 11.

Híre jár, hogy a Calvini kerületben fölkelők és fokgyarmatbeliek egyesülnek az ellenséggel. Innét 20 mérföldnyire boerokat láttak.

Pretória, január 11.

A múlt éjjel Pretória környékén Ostört közelében egy kis boer csapat jelent meg s elvitt egy marhaországát.

London, január 11.

A Reuter-ügynökség jelenti Smaldealból e hó 9-iki kelettel: Bruce Hamilton tábornok a 21. dandárral mult hó 30-án Hoobstadba és e hó 4-én Bulfonteibe érkezett. A nevezett két helyen a helyőrség élelem-adagjait csökkenteni kellett. Bulfonteiben a boerek két hónapig körülzárvá tartották és ellene sok sikertelen támadást intéztek.

Bloemfontein, január 11.

A hivatalos lap a johannesburgi katonai biztosság és rendőrségnek a hirdetményét közli, melyben óva intenek attól, hogy a bányabirtokok közelében dinamit-aknákat helyezzenek el. A katonai hatóságok az ilyen aknákat felrobbantásból eredő károkat nem vállalnak el felelősséget és senki, aki ily módon megsebesül, nem számíthat semmiféle kártérítésre.

Victoria West, január 11.

Innen 30 mérföldnyire fegyveres boerokat láttak.

A pápa-király áldozata. Tegnap ebben a rovatban megírtuk, minő kellemetlen helyzetbe került a római angol nagykövet az által, hogy résztvett a *norfolki herceg* ebédjén, amely alkalommal a herceg felköszöntött mondván a *pápa-királyra*, mint *Róma egyetlen jogos urára*. Esett ezen a nevezetes ebédén még egy tósz, még pedig *Viktória* angol királynőre, de senki sem köszöntötte fel *III. Viktor Emánuel*, Róma való-ságos urát. Még aznap tüntetésre készült a *norfolki herceg* ellen Róma népe, s ezt csak a római rendőrprefektus erőlyes és okos közbelépése akadályozhatta meg. A feszültség és izgalom azonban megvolt s meg is maradt. Az eset befejezése pedig az, hogy — mint *Rómából* táviratozzák — *Currie* nagykövetet felmentik állásától. Az angol kormány ily módon ad elégtételt a megsértett olasz királyságnak.

Olaszország és monarchiánk. Még csak nemrégiben célzatos híreket bocsátottak világra Francia forrásból, amelyek azt hangoztatták, hogy a hármasszövetség külkelei lazulófélben vannak s különösen Olaszország s Ausztria-Magyarország elhidegült egymás iránt. Konstatáljuk, hogy ezek a hírek minden alapot nélkülöznek. Ellenkezőleg egyre sürűbb jeleit látjuk annak, hogy a két monarchia szives viszonyt tart. Az olasz publicisztika is visszhangjává szegődik ennek az értesnek. Az irredentista *Triunna* például, abból az alkalomból, hogy báró *Pasetti*, osztrák-magyar nagykövet, megkapta a Lipót-rend nagykeresztjét, megleghangu cikkben emlékezik meg az osztrák-magyar monarchiának Olaszországhoz való viszonyáról. Ki-jelenti, hogy Pasettinél jobb diplomáciai képviselő nem találhatott volna a monarchia. Gróf *Goltschowskinak* és báró *Pasettinek* sikerült a két hatalomnak meg-lehetősen esleklésesedett viszonyát ismét a helyes kerékviságba juttatni. Az osztrák kormány azonban, mondja a lap, mint a trieszti események mutat-ták, nem viselkedik helyesen az olasz alattvalókkal szemben.

A közönséghez.

A *Budapesti Napló* minden előfizetője megkapta már az ingyenes balesetbiztosításáról szóló kötvényt. A *Mannheimi Biztosító Társaság* magyarországi vezérképviselője baleset által okozott halál és rokkantság esetére kétezer koronát, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget biztosít január 1-től kezdve a kötvénytulajdonosoknak, illetőleg a *Budapesti Napló* előfizetőinek.

Ujjonnan belépő előfizetőink az előfizetési díj beérkezése után tüstént kézhez kapják a kétezer koronáról szóló balesetbiztosítási kötvényt. A biztosítás az előfizetési díj postára adását követő déli tizenkét óra-tor kezdődik és az előfizetés lejártá után való nap déli, tizenkét órajakor végződik.

A *Budapesti Napló* ingyenes balesetbiztosítása, miként a kötvény hitelesen tanúsítja, kiterjed mindenemü halálát vagy rokkantságot okozó balesetre, amely a biztosítottat akár otthon, akár utközben, hajón, kocsin, vonaton vagy hadgyakorlaton éri.

Az előfizetés ténye Budapesten nyugtával, vidéken feladóvevényvel igazolandó. Ezeknek az igazolványoknak a megőrzése ajánlatos. Ha elveszne egyik-másik, a *Budapesti Napló* kiadóhivatala egy levelezőlapon nyilvántartott kéreésre szívesen állít ki díjtalanul másolatot.

Baleset esetén, mely vagy halált vagy rokkantságot okozott, táviratilag vagy expresszlevélben célszerű a jelentést megtenni a *Budapesti Napló* kiadóhivatalának.

A *Budapesti Napló* előfizetőinek a *Mannheimi Biztosító Társaság* magyarországi vezérképviselője (*Fényes Miklós* igazgató) másnemű baleset-, betörés-, szállítvány-, szavatossági és füveg-biztosításnál öt százalék engedményt ad a rendes díjtáblázathoz képest.

Ujjonnan belépő előfizetőinknek díjtalanul megküldi a kiadóhivatal a *Budapesti Napló* 1901-re szóló díszesen kiállított naptárát.

HIREK.

Budapest, január 11.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizetés nyílik a *Budapesti Napló*-ra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **József főherceg unokája.** *Augusta* főhercegnő és *László* főherceg állapotáról ma a következő hivatalos értesítést adták ki:

Augusta főhercegnő 6 es. és kir. fenségének állapota folyvást teljesen kielégítő. *László* főherceg 6 fősége szintén a legjobb egészségnek örvend s emellett az orvosi jelentések kiadása ezennel befejezték. *Volosca*, 1901. január 10-én. Dr. *Braun* Gusztáv, s. k., tanár.

— **A dán király lemondása.** *Berlín*-ből jelentik, hogy megcáfolták a francia újságoknak azt a hírt, mintha *Keresztély* dán király le akarna mondani. A dán király testben és lélekben egészen jól van.

— **Wlassics Bécsben.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatási miniszter — mint felhivatalosan jelentik, — ma Bécsbe utazott.

— **Wemesi előnév.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Sárkány* Kálmán dobosain vasgyárosnak régi magyar nemességét megerősítette és neki, valamint törvényes utódainak, az *illencfalvi* előnevet adományozta.

— **A szerb király rendjele.** *Belgrádból* jelentik, hogy *Sándor* király *Duka Gézá*-nak báróné, báró *Duka Géza* osztrák-magyar követéségi titkár feleségének, a Velikij Milos-rend nagykeresztjét adományozta. *Duka báróné* báró *Nikolics* Fedor leánya és az *Obrenovics* családnak közeli rokona. A Velikij Milos-rendjelet csak a szerb királyi család tagjai viselhetik.

— **A belga királyné betegsége.** A *Brüsszel*-ből érkező hivatalos jelentések egyre szépítgetik a belga királyné egészségi állapotát. Ezzel szemben a *Le Petit Journal* mai száma azt írja, hogy a királyné állapota nagyon aggasztó. A legnagyobb baj az, hogy nem hallgat az orvosok tanácsára és oly dolgokat követ el, amelyek mindinkább aláássák egészségét. Így a mult esztendőben meztől járta ki fűtetlen szobában, ahol szőnyeg sem volt fölterítve. Röviddel azután tüdőgyulladást kapott s azóta nem is gyógyult ki teljesen betegségeiből. Legutóbb a királyi lovárdában egy rakoncátlan lovat idomított és oly könnyen öltözködött, hogy ujból meghűlt. Ezután ismét néhány hétig feküdt beteg. A királyné különben is végtelenül ideges és gyöngye szervezetű. A királynak, aki *Klementina* hercegnővel a tengermelléki *Beaulieu*-be akart utazni, le kellett mondania tervéről.

— **Villamosság Szent Péter templomában.** A csöndes, hűvös hajóban, ahol eddig kiégett tőmjénpárak kavargottak s összevegyültek a viaszgyertyák illatával, félhomályban guggoltak a szentek. Csak a fejük fölött gyúlt ki az égi dicsőség fénye, míg körülöttük és alattuk áhítatos csöndben és örökös félhomályban ültek az emberek.

Ilyen volt a Szent Péter templom belseje. Most pedig kigyullad odabent a modern világ napja, a villamosság, amely előtt kitarulnak a legerősebb zárral ellátott kapuk is s diadalmasan oszlatják el a félhomályt. A régi szentek képeire az ivilámpák szórják sugarait, a szobrok meredten néznek a vakító világosságba s évszázadok óta most először látják világosan, hogy kik járnak oda imádkozni lábaikhoz.

Fönt a kupolákon pedig hamis, utánzott napok izzanak, melyeket az emberek gyártottak s versenyre kelnek a szentek glóriájának ragyogásával. A tudás hatalma küzködik a legendák hatalmával s az emberi gyártmányok győzedelmesen világitják meg az Isten homályos berkeit.

— **Umberto király síremléke.** *Umberto* királyt a nemzet akarataiból a római Pantheonba temették, ahol atyjának, *II. Viktor Emánuel*-nek, a porai is nyugosznak. *Umberto* király pantheonbeli sírja mindaddig jeltelem volt, most azonban elhatározta az olasz kormány, hogy pompás síremléket készített s ezzel a feladattal *Sacconi* építész bízta meg. A Pantheonban ez lesz az első és egyetlen díszes síremlék; mert *Viktor Emánuel*, *Raffael* és a többi odatemetett jeles férfiak sírja felette egyszerű.

— **Bécs még mindig nem tért észre.** A magisztrátus tudniillik, amelynek a szép *Károly* a lelke. Ujra olyan levelet küldött a tanácsosnann tülről *Budapestre*, amelyen ez áll: — *Ofen-Pesth*. Az iktatóhivatal az utasításhoz híven föl se bontotta a borítékot, hanem visszaküldte Bécsbe, hogy próbálják meg, hátha kitálálják a helyes címzést is. Nemsokára ugyanaz alatt a szám alatt megérkezett egy másik boríték, de most már *Budapestre*. Azonban meglepetés várt a tanácsra. Benn, az átiraton ujra *Ofen-Pesth*-ről volt szó. A tanács nem intézte el az aktát, hanem visszaküldte a bécsi magisztrátusnak.

— **A szász-weimari nagyherceg temetése.** Ma temették el *Károly Sándor* szász-weimari nagyherceget a weimari fejedelmi sírbólta, a hova a menet délben indult el az udvari templomból a gyászdiszt öltött városou át. A temetésen ott volt *Vilmos Ernő* nagyherceg, *Wittich* tábornok, mint *Vilmos* császár képviselője, *Ferdinánd* bolgár fejedelem, az idegen udvarok számos képviselője, köztük *Lobkowitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok, mint királyunk képviselője, végül katonái és más küldöttségek.

— **Schratt Katalin a pápánál.** *Schratt* Katalin néhány nap óta *Trani* grófnő társaságában *Velenében* időzik, ahová *Rómából* érkezett. A művésznőt a pápa is kihallgatáson fogadta. *Schratt* asszony 13-án tér vissza Bécsbe, ahol már türelmetlenül várják, mert több nagyszabású hangversenyen működik közre.

— **A kereskedelmi miniszter gondoskodása.** *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter, segitieni óhajtván a munkanélküliek folyton növekedő nyomorán, felhívta a *budapesti ár- és értéktörzsde*, valamint az *osztrák magyar bank* figyelmét arra, hogy tekintettel a munkanélkülieknek *Budapestben* rendkívül módon növekedő számára, kívánatos volna, ha a tervezett építkezéseket lehetőleg már a folyó év tavaszán megkezdének. Amint értesülünk, az *osztrák magyar bank* e felhívásnak már eleget is tett és feliratában értesítette a minisztert, hogy az új bankpalota terveinek beszerzésére egy szűkebbkörű pályázat kitűzésének előmunkálatai már folyamatban vannak.

— **Megerősített főjegyző-választás.** Nagyvárad város szeptemberi közgyűlése, mint ismeretes, *Rimler* Károly főkapitányt választotta meg a város főjegyzőjének. A tíz szóval kisebbségben maradt *Komlóssy* József gazdasági tanácsos hívei megtámadták a választást, azt hozván föl felebevezésükben, hogy *Rimler* nem nics meg a kellő kvalifikációja. A közgazgatási bíróság most döntött ez ügyben és helybenhagyta a választást, miután megállapította, hogy *Rimler* kvalifikációja megfelelő.

— **Idegennek tilos.** A váci adóhivatalba tegnap nagy prémes bundában, cillinderesen beállt egy fővárosi ügyvéd ember. A rásos kerítés mögött ül egy ur, akinek kopasz feje van. A feje látszik csak, mert háttal ül a publikumnak s kinéz az ablakon, miközben cigarettát sodor. Mellette egy másik tisztviselő állva ir valamit a nagy számfeljö könyvbe. A pipája felső az asztal alá, de a számfeljö a mélyből is felszivja belőle a füstöt, amely ugy jön ki a száján, mint egy kisebbbrangu felhő. E mögött az ur mögött még tíz másik ur ül, valamennyi pipázik és szivarozik ugy, hogy a füstfelhők szinte betakarják őket.

A rásos előtt vagy tíz paraszt is áll. A sorukra várnak s mivel sokáig tart, amíg a sok hivatali ember bejegyzti, kijegyzi, átírja, ellenőrzi, láttamozza, porzóval, téntával végig önti az írást, hát ők is füstölnek, ki pipából, ki szivarból, sőt egy fiatalabb legényke cigarettát szív, miközben a lábát váltogatja.

A füstfelhők csöndesen kavargnak a hivatalos szoba levegőjében s a paraszt füst nagy óvatosan száll be az urak füstje közé. A tollak perecnek s a kályhában egyet sercen a tűz.

A pesti fiskális is váltogatja a lábát egy darabig s hogy jobban muljék az idő, ő is rágyújt a cigarettjére. A finom török dohány illata hirtelen megcsapja az orrát az egyik tekintetes urnak. Főlnéz az írásából s oda szól:

— Tit tilos a dohányzás!

Valami szörnyű hatalom van a hangjában s egy kis irigység cikkázik át az arcán.

A fiskális hallván a parancsot, udvariasan teszi le a cigarettjét s csak annyit mond:

— Pardon! Nem tudtam.

Hanem aztán meg nem állhatja, hogy oda ne forduljon az egyik atyafiához:

— Hallja kend, hát miért szivarozik?

A paraszt egyet ránt a gubáján:

— Hát mert ide való volnék. Nekünk szabad. Ha az ur nem volna pesti, az urnak is szabadna. Hisz nem látja kérem, hogy ki van írva:

— Idegennek tilos a dohányzás.

— **Gyászmise Lukács Béláért.** Ma délelőtt tíz órakor gyászmise volt a *Mátyás*-templomban *Lukács Béla* lelki üdvéért. A szentély erre az alkalomra gyászpompába volt vonva. A templom hajójának elő részén állott a gyertyákkal övezett sarkoág. A kegyeletlen ünnep a gyászoló család tagjain kívül megjelentek:

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, *Miklós* Odón, a párisi kiállítás magyar kormánybiztos-helyettese, *Sélley* Sándor miniszteri tanácsos, *Rudnay* Béla főkapitány, a kereskedelemügyi miniszterium főtitkárja, a párisi kiállítás magyar csoportjának hivatalnokai kara és több vasuti és hajós-egyesület képviselője. A gyászszertartást *Bozóky* Géza, a budavári plébánia első káplánja, végezte. A mise végzetével *Hegedüs* Sándor miniszter kísérté ki a templomból a mély gyászba öltözött *Lukács Béla* özvegyét.

Lukács Béla özvegye a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Köszönet. Felejthetetlen férjem tragikus elhunyna alkalmából a minden oldalról nyilvánult nagy és nemes részvételt forró köszönettel tartozom mindazoknak, akik mérhetlen gyászomban osztozkodni kegyeskedtek. Fogadják ez uton is halám kitejlesztését a jóságos részvételt, amelylyel vigasztalan fájdalommat enyhíteni igyekeztek. *Budapestben*, 1901. január 11-ikén.

Özv. *Lukács* Béláné.

— **Krúger.** *Hágából* jelentik lapunknak, hogy *Krúger* legközelebb több ir város küldöttségét fogja fogadni. Mikor *Krúger* Európába jött, *Irország* angol-ellenes városai diszpolgárukká választották s most küldöttségek utján nyujták majd át az erről szóló okleveleket. *Krúger* ma *Richard* olasz ezredes látogatását fogadta, aki diadalmasan vezetett az angol-boer háboruban egy olasz szabadsapatot. Az elnök felszólítására *Richard* megígérte, hogy ismét elindul a transvaali harctérre, hogy csapatával a boerek érdekeiért küzdjön.

— **Segítség a szegényeknek.** A *Podmaniczky*-utcai kenyérszót boltban tegnap 12.700 adag kenyeret osztottak ki. Ujabbán az ingyen kenyérra a következő adományok érkeztek: *Széchényi* Ferenc 100 K., *Wotcznek* 10 K., *Pick* Erzi gyűjtése 50 K., asztaltársaság dr. *K. I.*-né 12 K., *Scheible* Armand 20 K. Természetbeni adományokat küldtek: *Gurtner* János 10 kenyert, *Medl* Terka 50 kenyert.

A *Diák-Otthon-Sorsjáték* kötelezte magát, hogy mindama sorsjegyek után, melyeket ma a huzás napján helyiségében (VII. Erzsébet-körút 34.) elad, darabonként 4 fillért fizet az éhezők javára. A sorsjegyekkel tehát nemcsak jelentékeny nyereseményekre, köztöltük a 10.000 koronás főnyereményre lehet játszani, hanem a vételükkel mindenki jót is tesz.

— **Házasság.** *Boschán* Károly nagykereskedő, a *Boschán* Károly és *Arthur* budapesti cég főnöke, eljegyezte *Loebin* Jankát, özv. *Loebin* Miksáné leányát.

— **A Russië megmenekült.** Marseille közelében ezélt öt nappal zátonyra került egy Russië nevű gőzös. Negyvennégy utas volt rajta és ötvenhat emberből állott a személyzet. A hajó olyan közel volt már a parthoz, hogy a szárazról szabad szemmel is látni lehetett azt az irtózatot küzdelmet, amit a száz ember végigküzdött a szabadulásért. S öt napig iszonyu vihar dühöngött a tengeren. A hajók egymás után indultak ki a kikötőből, hogy segítsenek a Russiënek, de valamennyinek vissza kellett térni, hacsak a maga személyzetének életét nem akarta kockáztatni a különben is problematikus értékű vállalkozásért. A legutolsó híriünk az volt a tegnapi újságban, hogy a partról sikerült jelekkel érintkezésbe lépni a hajón lévőekkel s azt az értesítést kapta a küzdők, hogy addig még senkinek semmi baja nincs. A tenger azonban nem engedett meg a szárazföld és a hajó között egyéb összeköttetést s az éjjel már teljesen letettek arról, hogy még valaha csak egy embert is élve lássanak azok közül, akik a Russiëről most még kétségbeesettebben adták a sok jelet, aminek mind az volt az értelme, hogy segítséget azonnal. . . . A hányzor sikerült kötelek akasztani a hajóba, az mindig elszakadt. Ma hajnalban még egyszer megkíséreltették a mentést olyanformán, hogy kötelek akasztanak a hajó orrára s ilyenformán szerzik meg a hajó és a szárazföld között az összeköttetést. Erről az újabb mentési kísérletről Marseille tengerészeti parancsnoka, Besson tengeragy kapott hírt öt óra tíz perckor hajnalban. Hogy azután mi történt, arról nem ad hírt az a távirati iroda, amely gondjaiba vette a Russië sorsáról való tudósítást, azonban Faramauban reggel nyolc órakor telegrammot adtak föl, amiben az van mondva, hogy mind a száz ember megmenekült már. Hogy a hajóval mi történt, arról nem szót a telegramm, de ez nem is annyira fontos, mint a száz ember sorsa. Mind a százan a szárazföldön vannak már s az élményeiket mesélik a publikumnak, ami persze a csodálatos meneküléshez bőségesen akad.

Napokig tartott halálos küzdelem után sikerült végre ma a Marseille közelében megmenekült Russië népet megmenteni és egytől-egytig partra hozni.

Faraman. január 11.

Mihelyt az első mentőcsónak a Russië mellett kikötött, először is nők számszerint tizenketten, szálltak bele. A többi utasok, valamint a legénység mentése teljes rendben ment végre. Reggel 7 órakor minden meg volt mentve. A Russië parancsnoka Jouve utóljára hagyta el a hajót.

Marseille. január 11.

Egész éjjel szakadatlanul fázadoztak azon, hogy a Russië-nek a part felől segítséget nyújtsanak, de a vihar minden erőfeszítést csúfá tett. Csak mikor hajnalban a vihar csendesedni kezdett, bocsátottak el egy csónakot, amely a hullámokkal folytatott izgalmas küzdelem után elérte a Russië-t.

Mikor a csónak odaérkezett, a hajótörtek örömrivalgásban törtek ki.

Csakhamar másik csónakot is elbocsátottak a Russië felé.

Virradtkor az első csónak, amely zsufova volt asszonyokkal, elhagyta a gőzöst. Mikor az asszonyokat partra tették, megindító jelenetek játszódtak le. Azonnal a világító toronyba vitték s a szükséges gondozásban részesítették őket. Nem sokkal ezután a második csónak is kikötött. Más bárkák a gőzös és a part közötti összeköttetésről gondoskodnak és lassankint az összes hajótörteket partra szállítják. Mindazok, akik a mentési munkákban résztvettek, feladatukat csodálatra méltó bátorsággal és áldozatkészséggel teljesítették.

— **Az őrmester ur lova.** A Boroszlóban állomásozó vértés-czrednek egy Barton nevű őrmestere megbüntetett egy közlegényt. Altisztról lévén szó, el kell készülnie lenni arra, hogy valami nagy embertelenség következék. Az tudniillik már régen kitapasztalt dolog, hogy az ugynevezett katonai brutalitás terén az altisztek az igazi mesterek. A tiszt, még ha a természet a kegyetlenségre hajlik is, sokkal inkább ragaszkodik a reglamában előírt sokszor szintén nem valami embereséges büntetéshez, mint az altisz. Ez maga talál ki büntetéseket s valóságos paraszt perversitással gyönyörködik a hóhérokadásban. A boroszlói Barton eredeti ember, vannak ötletei. Azt a legényt, akiről itt szó van, fölhozatta a jászolra és rákényszerítette arra, hogy egy órhosszáig szénát egyék. A derék embert ezért az eredeti ötletért öt hónapi fogságra ítélte a katonai bíróság.

— **A meglepott Kohl Medárd.** Esztergomból táviratozzák, hogy Kohl Medárd püspök lakásába a tetőzetet át betörték és onnan a kétezer korona értékű ezüstneműt ellopták. A tettesek még nem kerültek kézre.

— **A Vörösmarty-szobor intőző-bizottsága** ma délután ülést tartott az Otthon írók és hírlapírók köre emeleti szobájában. Az ülésen, amelyen Rákosi Jenő elnököt, ott voltak: Erős Gyula, Lipesey Ádám, Lyka Károly, Margalics Ede, Márkus Miksa, Radó Antal, Rothauer Miksa, Sajó Aladár (jegyző), Szana Tamás, Szalai Mihály, Szatmári Mór, Tóth István.

A mai ülés tárgya két érdekes dolog volt; az egyik: az elnök jelentése arról, hogy József főherceg elfogadta a Vörösmarty-szobor nagybizottságának a védőségi; a másik: az elnök beszámolója a gyűjtés eddigi eredményéről.

József főherceg a következő táviratban tudatta megítéssel elhatározását gróf Zichy Jenővel, mint a szoborbizottság egyik tiszteletbeli elnökével:

— **A Vörösmarty-védőséget örömmel elfogadom.** Az új évszázadra ezennel Isten áldását kérem nagyméltóságra és hazafiai vállalatára. József főherceg.

Az intőző bizottság örömmel vette tudomásul, hogy József főherceg immár az ügynek védője és elhatározta, hogy később levelet intéz a főhercegehez hazafiai elhatározásáért.

Ezután a gyűjtőközlő számolt be az elnök. Beszámolója örvéndetes bizonyítéka annak, mily magasan lobog a hazafiai lelkesedés lángja. Egyesek, testületek, városok, törvényhatóságok meg nem csapnó érdeklődéssel kísérik a szobor ügyének fejlődését és sikerét tehetségük szerint biztosítják. A gyűjtés folyamatában már nagyon észrevehető a községi jegyzők működése. A jegyző intézésére a legkisebb községből is érkezik adomány, ékesen szólva arról, hogy a magyar jegyzői kar hazafisága minden jó ügy szolgálatába áll.

A bizottság nevében Margalics Ede megköszönte az elnöknek buzgóságát az ügy érdekében, mire az ülés az elnök elttetésével véget ért.

— **Jack újra fenyegetőzik.** Körülbelül hat-hét esztendőnek annak, hogy Londont valóságos kétségbeesített egy gonosztevő, aki Jack, a hasfelmetsző név alatt volt ismeretes. Azaz, hogy ismeretlen, mert véges-végig meg tudta őrizni a rendőrség minden erőfeszítésével szemben az inkognitóját. Az volt a legvalószínűbb föltevés róla, hogy valami rettenetes örüllet gyílt meg a világ legnagyobb városának és legjobb rendőrségének a baja. A nőket gyilkolta le éles késsel, vagy beretváral s valamennyi áldozatán egy és az ugyanazon vágást ejtette s valami olyan szakszerűséggel, ami arra indította a vizsgálatot, hogy orvost sejtjen benne. Azonban ez is csak sejtélem maradt s a naponkint ismétlődő gyilkosságoknak az lett a vége, hogy egyszerre csak abban maradt, de nem azért, mintha sikerült volna megkeríteni a gyilkost, hanem mert ő maga abbahagyta a borzalmas munkát. Londonban újra nagy a rémület. A rendőrségnek bejelentette Jack, a hasfelmetsző, hogy újra akcióba lép s hogy figyelmeztessen magára másokat is, a színészvilág némely hölgyének is küldött levelet. Másokkal szemben meg mintha jóindulatu lenne, figyelmezteti őket a veszedelemre. A Corset színház egyik színésznője, Vinifred Hare például ezt a levelet kapta tőle.

„Tartózkodjék ezen a héten az utcán való megjelenéstől, mert tudja meg, hogy valamennyi elsőrangú színésznőt meg akarom ölni.“

Jack, a hasfelmetsző.

A levél szélei tele vannak illusztrációkkal, amelyek ha csakugyan az a levelek írója, aki London bűnügyi krónikájában végigjárt már amugy is irtózatos szerepét, cseppet sem vigasztalók. Csupa halálfej, kés, tör és egyéb gyilkos szerszám van a papírosra rajzolva. A rendőrség a legnagyobb erélyvel látott hozzá annak a kiderítéséhez, hogy valami borzasztó rossz vicseről, vagy pedig arról van szó, hogy újra jelentkezik Jack, a szörnyeteg.

— **A cégtársak.** Nagyváradról táviratozzák, hogy ott ma két kereskedő letartóztatása nagy feltűnést keltett. Néhány hét előtt nyitották meg a csődöt az Arányi és Róth cég ellen. A cégnek körülbelül nyolcvanezer korona adóssága volt. A hitelezők bünvádi jelentést adtak be a törvényszékhez s a nyomozás során kiderült, hogy a vagyonbukott cég üzletéből nagy mennyiségű árut Róth Gyula üzletébe szállítottak. Ez az üzlet csak nemrég nyílt meg Nagyváradon. A vizsgálóbíró Róth Gyula és Róth Henrik cégevezetőt letartóztatta. Ma pedig a másik cégtársat, Arányi Albertet is letartóztatták.

— **Határozás.** Kassáról telegrafálják, hogy Pillér Miklós, kir. tanácsos, volt főszolgabíró, a volt nemzeti párt agitációs vezetője. Merken elhunyt.

— **Baleset az expresszvonaton.** Béceből jelentik, hogy a keleti expresszvonat, amelynek ma reggel 7 óra 10 perckor kellett volna Bécsbe érkeznie, amikor Marchegg állomást elhagyta, egy lekapesott teherkocsiba ütközött. Három teherkocsi s a keleti expresszvonat mozdonya megsérült. A mozdony kicsérélése után a vonat 35 percnyi késedelemmel folytatta útját. Egy utas kivételével, akit egy lezuhanó utóbüfénd könnyen megsebesített, senki sem sérült meg.

— **Gyűlöli a törvényt.** Caserionak, Carnot gyilkosának a többek közt volt egy Geysse nevű cimborája is. Annak idején vizsgálat alatt is állott, de megmenekült valahogy. Azt azonban, hogy vérbeli anarkista, a legalaposabban bebizonyított. Párisból telegrafálják, hogy Bézier, dél-franciaországi városban tegnap bement a bíróság termébe, amikor teljes ülésre ültek össze a bírák. A publikum között foglalt helyet s egy ideig nyugodtan hallgatta a tárgyalást. Azután hirtelen előrántotta a revolverét és egymásután ötször a bírákra lött. Kárt nem tett bennük, bár nagyon közel jártak a golyók az elnökhez és a bírákhoz, sőt az egyik golyó az ügyész barettjét fúrta át. Tovább nem folytathatta a lövöldözést, mert lefoglalták és átadták az előrohán őrségnek. Amikor kihallgatták, azzal okolta meg a merényletet, hogy gyűlöli a törvényt és mindazokat, akik azt végrehajtják.

— **A király és a népszámlálás.** Az I. kerület népszámláló vezetője, Alm Károly és a fővárosi statisztikai hivatal fogas kérdés előtt állanak. Azon tanakodnak, vajjon a most folyó népszámlálás alkalmából főlvégyek-e a számlálásba ő felségét, a királyt. Közjogunk szerint az állam három alkotó részből áll: a főhatalomból, a területből és a népből. A király nem tartozik a néphez és nálunk a király sem az utolsó népszámláláskor, sem az előtt sem töltött, sem nem töltött ki népszámláló lapot. Az 1899. évi XLIII. t.-c. azonban kifejezetten kimondja, hogy számlálólak minden egyénről kitöltendő, aki Magyarországon lakik, továbbá azon egyénekre is, kik ezen időpontban a lakásból ideiglenesen távol voltak. A király, habár ideiglenesen is, Magyarországon lakik és így a törvény értelmében megszámlálendő. Az I. kerület vezetője ebben a kérdésben Körösy József statisztikai hivatali igazgatóhoz fordult, vajjon a kerületében a királyi várpalotában lakó királyi lakóitól kitöltés-e a népszámláló lapot vagy se. Körösy József Yl. Miklós várkapitányhoz utasította a népszámláló vezetőt, aki viszont báró Bánffy Dezső főudvarmesterhez küldötte.

— **A fekete ember.** Onderko Vencel a legokosabb embere volt a századnak. Mert nem az az okos ember, akinek sokféle ágazik az esze s aki ma közsörüs, holnap eszmadia, hanem az, aki megmaradva nemes mestersége mellett, ma is, holnap is csak a közsörü követ forgatja. Azonkívül, hogy Onderko Vencel ilyen híven kitartott a maga mestersége mellett, még olyan nagy előnye volt többi állhatatlan kortársai fölött, amelylyel a sírjában is büszkélkedhetik. Ő az egyetlen ember az egész világon, akihez senki sem dörgölözhetett. Nagy esoda ez! Mert úgy van berendezve a világ, hogy nincs olyan picinyke féreg rajta, amelynél még kisebb is ne akadna valahol. Ez a kisebbik pedig mindjárt dörgölőzik, minhely meglátja a nagyobbát.

Aki még hisz a demokráciában, az tanulhat ebből. Hanem Onderko Vencel megoldotta a kényes-demokratáság kérdését. Ő hozzá senki fia sem dörgölözhetett, mert olyan fekete lett tőle menten, mint az ördög. Onderko Vencel tudmüllik kéményseprő volt s úgy tetszett önmagának is ördögi mezében, hogy soha sem tette le a gunyáját. Még sétálni is abban járt s a bécsi kisdedekeket, ha nem akartak elaludni, Onderko Vencellel ijesztgették. Bizonyos is, hogy senki fia nem alkalmatlankodott az öregnek. Hagyták járnai a maga útján, a becsületes mesterségnek ezáltal magasba vezető utain. A fekete ember hát így kapargálta a császárváros kéményeit s miközben magára vette a más embere kályhájának a kornát, megmaradt belül ősi tisztaságban. Nem is tört hozzá halandó ember soha. Utóljára is a halállal kezdett viaskodni s nem az ő hibája, hogy az közel tudott férközni hozzá s halálra tudta ölelni. Onderko Vencel így halt meg tegnap Bozenben, ahova a nagy től elől menekült. Bécsben sokan sajnálják az öreget, aki a nagy becsületeségével nagy vagyont is kapargált össze. A dajkák pedig vigasztalhatatlanok a halála miatt, mert nem tudják, hogy már most mivel ijesztenek rá a hancurozó apróságra.

— **A földrendés.** Csehország számos városából, vagy 24 községből jelentések érkeztek a tegnapi földrendésről. A földrendést mindenütt 2 és 3, vagy 3 és 4 óra között érezték. Különböző városokban és helységeken a lakosság felriadt álmából és a házak ingadoztak. Némely helységeben a falakon repedések támadtak és az órák megálltak. Cseh-Leipában a földrendés északnyugatról délkeleti irányban oly erős volt, hogy nagy pánik támadt és a lakosság közül sokan nem mertek újra lefeküdni. Jelentékenyebb kár azonban sehol sem esett. A földlökés mindenütt 2 vagy 4 másodpercig tartott és függőleges irányt mutatott.

— **Harmónia év.** A Foncière-Pesti biztosító intézet bécsi titkára, Diamantstein Henrik, ki Budapesten is széles körökben még jó emlékezetben van, e hó 11-én ünnepelt hivatalnokoskodása harmincadik évfordulóját. Igazgatósága az alkalmából a legjelentősebb megítéssel, a tisztviselői kar pedig szívesen ovációkban részesítette.

— **Tolvaj főhadnagy.** Emlegettük már, hogy a székesfehérvári kaszárnyában elküvetett kasszalopás tettesét kinyomozták **Dióssy** Miklós ulánus főhadnagy személyében, aki megszökött; míg a tolvajlásban részes két tisztiszolgát letartóztatták. **Dióssy főhadnagy** a nyitrai megyei Mártonfalváról származik. Csak szeptemberben helyezték át a Galiciában állomásozó 7-ik ulánus ezredtől Székesfehérvárra, ahol a társaságban nagyon kedvelték. December 30-án **Liro Emil** ezredestől huszonegy napi szabadságot kért azzal az indoklással, hogy meg akar nőülenni. Ugyanez nap hajnali négy órára a kaszárnya elé rendelte **Pósa Sándor** bérkocsist. December 31-én hajnalban **Dióssy főhadnagy** behívta a kaszárnyába a bérkocsist s vele és két tiszt szolgával az élelmezési irodából kivittett egy nagy ládát, amelyben — mint mondá — könyvek voltak, tényleg pedig az ezred pénztára volt benne. Három ember alig bírta kivinni a 150 kilogramm súlyú ládát, amelyet maga a főhadnagy is segített kocsira tenni. **Dióssy** a vasutra hajtatott, ahol Budapestre címezve feladta a ládát s félőrkör maga is elutazott Budapestre. Reggel fél hétkor a déli vasut budai állomására érkező, **Dióssy** a ládát bérkocsira tette s a nyugoti pályaudvarra hajtatott. Itt a ládát feladta **Koltára**, amelynek vasut-állomása **Perbete**. **Dióssy** azt jelentette be ezredének, hogy a szabadságát itt fogja tölteni. A tolvaj főhadnagy kedden Székesfehérvárról járt, hogy megtudja, kit gyanúsítanak a rablással. Valószínűleg ne szét vette, hogy már őt is gyanúsítják s mérget akart szerezni a kaszárnya laboratoriumában, de ez nem sikerült neki. Észrevétlenül elutazott Székesfehérvárról, előbb azonban meghagyta a szolgájának, hogy egyet-mást küldjön utána **saraki Madocsány Gyula** címére **Pusztá-Egeribe**, Nyitrai megyébe, ahol a nyasszonya lakik. Azóta a ládának és **Dióssy** nyoma veszett. A rendőrség Budapesten is folytatja a nyomozást. **Bohócsy** altábornagy, téparancsnok nyomban intézkedett **Dióssy** elfogatása iránt. Nyitráról két tiszt **Pusztá-Egeribe**, Székesfehérvárról pedig ugyancsak két tiszt **Koltára** utazott **Dióssy** után. Az ógyallai csendőrség **Perbeten** nyomozza a főhadnagyot.

— **Kétszáz ember influenza.** Nagy veszedelmet okoz az influenza **New-York**-ban. Mint onnan táviratozzák, a város lakosságának tizenöt százaléka, vagyis 200.000 ember lepszik influenzában. A járvány egyre terjed s a halálozások száma is megdöbbentő módon növekedik.

— **Az óbudai villamos.** A következő panaszos levelet kaptuk a mai postával:

Hivatalbeli elfoglaltságunknál fogva, kénytelenek vagyunk naponta Óbudára menni. A Sándor-utcai és a Kossuth Lajos-utcai állomásokon várjuk az óbudai villamost, amely, habár csak a Calvin-térről indul, az Üllői-útról jövő átszállókkal, nagyrészt iskolás gyermekek és hivatalokba sietőkkel úgy meg van telve, hogy nem ritkán 3-4 kocsi rohog el előttünk a megtejt jelzéssel és mi azonfelül, hogy hivatalba későn érkezünk, a nagy hidegben 18-24 percet vagyunk kénytelenek fagyoskodni. Ha az Eskü-tér, vagy a Közvágónid felől jövő kocsik az imént említett állomásokról is adnának átszállót Óbudára, úgy a bajon részben segítve volna, mert az ilyen kocsikkal a nyugati pályaudvarig mehetnénk, ahol vagy a már megürült Óbudai-Calvintér, vagy pedig az Óbuda-Nyugati pályaudvar jelzésű kocsikkal időre érkezhetnénk hivatalunkba. Szenvedő elvtársaim nevében kérem nagyságos szerkesztő urat, adjon helyet soraimnak becses lapjában. Budapest, 1901. január 10-ikén. Maradtam nagyrabecsülésem nyilvánítása mellett nagyságod alávetés szolgája. Többek megbízásából: **V. J. Lajos-utca 185.**

— **A tűz után.** A tavasszal leégett **Fiumében Hermann** kocsigyártó műhelye. A műhely biztosítva volt s a társaság huszonhatezer koronát fizetett ki a kár fejében. Tegnap ebben a rég elfelejtett ügyben váratlan fordulat állott be. A kocsigyártó **Leveinik** nevű munkását ugyanis tegnap súlyosan megsebesítve szállították be a városi kórházba. A munkás azt vallotta, hogy önökre össze-vissza verte, mert fel akarta jelenteni annak idején, hogy ő maga gyújtotta föl a műhelyt. A kocsigyártó tudta, hogy **Leveinik** tudomással bír tetteről és ezért hallgatási díjat ígért neki. A munkás tegnap fel akarta venni a pénzt, de **Hermann** megtagadta tőle és agyonütéssel fenyegette, ha valamit kifejez az abból, amit tud. A munkás kijelentette, hogy ha nem váltja be ígértét, fölmenti a bíróságnak, amire a kocsigyártó rárohant és úgy összeverte, hogy a szerencsétlent súlyos sebekkel borítva vitték a kórházba. Ennek alapján a rendőrség **Hermann** letartóztatta.

— **Vidéki hírek.** A szépeassági **Friedmann** községben egy kőszáli sas elrabolta a három éves **Kisztyor** Annát és szédítő magasságból leejtette. A szerencsétlen gyermek meghalt. — **Debrecenben Nagy** Károly iparos neje, betegsége miatt elkeseredve, marólugot ivott és meghalt. — **Debrecenből** írják: **Kalmár** Lajos kondásgyerek Kovács Lajos majoros gyermekeivel játszadozott, majd kihozta a szobában függő régi fegyvert, forgatta a ravaszát, mire a fegyver elcsúsz s a golyó a majoros 11 éves Feri fiát szíven

találta. — **Zsolnáról** két héttel ezelőt elűnt **Viliger** István 75 éves várnai nyugalmazott erdőész. Ma Várnán a temető mellett találták megfagyva. Azt hiszik, meggyilkolták.

— **Rendőri hírek.** **Star József** papírkereskedőnek a Király-utca 8-ik szám alatt lévő pincéraktárában ma reggel tűz pusztított. A veszedelmet a VI-ik kerületi tűzörség oltotta el. — **Rózsay** Károly asztalosmesternek a Dembinszky-utca 15. számú házában lévő pinceműhelyében is tűz pusztított ma. Sok fa és forgács égett el s a veszedelemhez a központi tűzörség vonult ki. — **Kiss János** napszamos tegnap este betért az Alföldi-utcában lévő menedékházba s reggel az ágyán halva találták. Valószínűleg szívizlélhűdés ölte meg. Holttestét a boncoló intézetbe vitték. — **Liptai** Jenő takarékpénztári tisztviselő panaszt emelt ma a rendőrségnél, hogy tegnap a Magyar Színházban ismeretlen ember mellényéből klopota aranyóráját, meg láncát. A rendőrség a tolvajt keresi.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy. Üvege 2 korona.** Zoltán B. gyógyszerárban, Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Áts és Társai utóda.** **Gartner, Holvay és Társa** női divat-szalonia (Szervita-tér 4) értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy az idei farsangi idény összes újdonságai megérkeztek. Gyönyörű toilették már nagyban készülnek és ezek megtekintését a t. hölgyközönség szives figyeimébe ajánlják.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyajtót!**

(x) **Klub-koresolyák. Kertész Tódornál.**

Szezonversek

utócairól meg köztetekről.

I.

Előszó.

Sok ház áll a nagy Duna mentében,
Palotáktól tornyos minden ut;
És hogy házam nekem ninesen éppen,
E körülmény ha eszembe jut:
Könyben ázik két szemem pillája,
Bám alig hogy csillapodni tud,
Valahányszor gondolok reája,
Könyem újra bús szemembe fut.
Már elhagytak régen a remények,
Tudom, utam révbe soh'se jut:
Házam nem lesz, — hanem az enyémet
Utak, utcák, közterek, körut!

II.

Andrássy-ut.

Ott áll a napnak rézkorongja
A budai hegyek felett,
Csapong a hó a levegőben,
Agyamban meg a képzelet.

Az Oktogónon konstátálom,
Hogy a nyulánk **Andrássy-ut**,
Mint a kérélhetlen óriási nyíl,
Be a havas ligetbe fut.

Mellettem fogatok robognak
Kisértetekként, úgy hiszem,
S a esinesullak fehér ködéből
Rám villan egy-egy nő szem.

Egy bankár bandukol a járdán,
Mint **Azsiában Dzsimmí khán**, —
És jégvirágok tündökölnek
A palotáknak ablakán.

Oh jégvirágok, hogyha látlak
Idegen ablak-üvegen,
Amelyre sejtelmes szobából
Valami lény ül melegen, —

Ügy bántja szívem kint az utcán
Epesztő honvágy az után,
A mit irigyen sírva sejttek
A jégvirágok ablakán!

Jólét, homály, asszony, melegség,
Egy kis zene, egy kis selyem, —
Nem hónapos szobában élni, —
És tudni, hol van a helyem!

Most, hogy tulajdonomban álljak,
Galosnit kell felöltötenem, —
Oh palotás **Andrássy-ut** ballód,
Egy pár galosni mindenem!

III.

Szervita-tér.

A **Kristóf-tér** felül a korzón
Bolyongok én is, bús nomád, —
És turesán elmerengve nézem
A szervitáknak templomát...

Köröttem hőmpölyög a népség,
Bundás urak, szép asszonyok, —
S a mult időkől valahonnan
Felém egy vén harang konog...

Oh régi tömjén, régi ünnepek,
Naiv műrőzsák, gyertyafény,
Oh régi ének, régi béke, —
Jó isten, hova lettem én?!

Oh hogyha most a régi hittel
Mebetnék hozzád istenem,
Ezerszer könyörögve: engedj
Még egyszer újból kezdenem!...

IV.

Sas-utca.

Érthető, hogy tiszteletből
És haragtól is leverve
Jár az ember itt e járdán,
Míg a légben szágoló szerve,

Ez az örök ifju érzék,
E két naiv kandi agg lik
Szimatolva keresgéli,
Hogy a tőke hogyan száglik!!

A Sas-utca levegője
Szinte serceg majd sötétül,
Majd villogva toszformódon
Millióknak lidéréitül...

Itten járva, bölcs dolog, ha
Szemedet jól megfeszíted, —
Hátba **Lánczy** erre sétált,
És pár milliót elveszített!

G-ly.

Igéret szép szó.

Immáron több, mint egy hete —
Ilyet tagadni lehet-e? —
Hogy benn vagyunk
Az új században,
A huszadikban.
S én, elégedetlen, konok,
Kákán is esomót kereső,
Már tanulságokat vonok,
S bizony,
Az új századot már szidom.

Furesz fű ez az új század,
Ígért sokat, találmányt, százat,
Megígérte, hogy repülünk,
Hogy a nők majd nadrágban járnak
S hogy a számarnak
Ezentúl zárva minden pálya,
Mert minden nő
A versenyt velünk kiállja.
Ígérte: nincs szükség több harcra,
Ígérte: elmegyünk a Marsra,
Ígérte: hosszabb lesz az élet,
Ígérte: a halott fölfeled,
Ígérte: nem hal éhen művész,
Ígérte: nincs többé tudóvész,
Egy-két dologgal be nem érte,
Az eldorádót megígérte,
Bár erre őt senki nem kérte;
Mondom, ígért csodát, sok százat,
Ez az új század.

S most hol vagyunk?
Vegyünk csak sorra,
S az új századra, a botorra, —
Melyet ki tudja, hány követ, —
Hadd vessem az első követ.

Először is még nem repülünk,
Mert **Zeppelin** úr megbukott,
És világhírű lég-kölbász
Órult, hogy a többől kímásza.
Ezért ugyan kár volt remélni,
Mert ezt megélni,

Hogy **Zeppelin** a vízbe essék,
S a verebek is kinevessék, —
Mert nem vala elég zemes, —
Biz' nem volt érdemes.

A nők?
Erről ne is beszéljünk.
Hogy lesz majd nő-hadnagy, miniszter,
Nő-bíró, képviselő, filiszter,
És hogy talán majd eljön az, óh —
Választáson lesz nő-szavazó...
Mindez hol van?
Felel az új század: „a holdban”.
Csak egy van, ah, de ez már régi.

S ilyet meg sohse érj,
Hogy sok helyt feleség a férj,
S a nő a férj.

Ninos háború. Az örök béke,
A nagy koncert,
Es Szutner Bert'
Nemzetközi bíróság, Hága,
Melynek szépen nyakára hága
Az angolok szentháromsága:
Buller, lord Roberts, Kítsener,
Ki Fokföldön november óta
Megtámadni, ah, kit se mer.

Es talán voltunk már a Holdban?
Ugyan tudunk-e többet erről?
Vagy a Marsról, a Szaturnusról,
A Neptunról, a Jupiterről
Jött-e már hozzánk valaki?

Es olvasó, bajh,
Ezrek szívéből száll e sóhaj,
Légy oly szives, egy kicsit nézz szét,
Gyógyítsd-e a tüdő vészét?
Az egyetlen, amit elérünk,
S amit mindnyájan, méltányolva,
Most minden villamoson olva-
Sunk, ez a nagy,
A szép eredmény,
Amért bizony
Kár volt nagyon
Az ebet karóhoz kötni:
— „Tilos a kocsiba —

Szökni

Ez igazságok elől nem lehet.

Kedves új század.
Mily jó, hogy mindazok meghaltak
Kik két-háromszáz év előtt,
A huszadikot annyit vártak,
Biz rosszul jártak.
E század minket becsapott,
Nem le. de fel a kalapot!

Van itt Párisban —
(Mert e verset
A világ másik végén írom) —
Egy úr.
Ez urat Robidának hívják,
S azok közül való,
Kik ama regényeket írják,
Amelyek egy forint harmincért
Elkábítanak minden ifiút,
Kereskedősegédet, pincért,
S melyekben a mesészővő
Leírja: milyen a jövő?
„A huszadik század regénye“
Ez könyve címe.
A hősök benne mind repülnek,
Kártyázní fel a Marsra ülnek,
Távbeszélnek és táv-látnak,
Kik olvassák, szájat tátanak.

Hát ez az úr,
Aki megérte,
Hogy a könyvből misem lett igaz,
— Sovány vigasz —
Nem mer kimenni az utcára,
Attól fél, hogy felismerik
Es megverik.

— o. —

SHINHAZ. ZENE.

**** Barbi Alice második hangversenye.**
A tiszta művészet ismét ünnepet ült: ma este tartotta meg Barbi Alice második hangversenyét, amelynek tiszta jóvedelmét ezuttal a *Budapesti Újságírók Egyesülete* segélyalapjának szánta. A Royal-terem ezuttal is zsúfolásig telt meg közönséggel, amely lelkesen és ünneplő tapsolt a dalének fejedelmesszonyának. Istenem, láttam én már ezeket a tenyereket másoknak is tapsolni és aki ösmeri fővárosi közönségünk romlott színházi ízlését, abból a tapsból, amelyet Barbi Alice kapott, nem vonhatja le azt a konzekvenciát, hogy nálunk a tiszta művészet kultuszának valami nagy hitközsége volna. Oh vannak, akik tisztelik a szépség isteneit, de a többség, amely a tapsviharban részt vett, valljuk be, nem a maga ízlése, nem a maga esztetikai szükségzete szerint lelkesedett, hanem a külföld által is elismert diadalnok hódolt meg. A mi operai és koncertközönségünk leginkább nyers érzékiség, durva erő, a hang-athletika és terebélyes izletlenség hatása iránt fogékony, de a bensőséges művészetnek igazi nagy közönsége nálunk nincsen. A balkáni ízlésnek a szolgálatába szegődik — nem egy ragyogó kivételtől eltekintve — a művészek

jelentékeny része is. Nos, ez az ünnep, amelyet nekünk Barbi Alice két hangversenye hozott, közzönségünknek és művészeinknek egyaránt megmutatta, hogy a tiszta művészet fölötté áll a nyers erőnek és ádasságok az illusztris művésznő vendégjárása, ha diadalra hatással lesz művészi ízlésünkre. — Barbi Alice ma este is régi olasz dalokat tűzött ki műsorának első részéül. Ismeretes, hogy minő tökéletes művészzel találkozolj a zseniális olasz a régi, egyszerű, bensőséges mestereket, akiket halottaikból ő támasztott fel a modern hangverseny-pódiumon. *Caldara: Come vaggio di sol* áriája volt a gyöngye az olasz műsornak, és a bécsi udvari opera igazgatója alig hallhatta annak idején kompozícióját ehhez hasonló előadásban. *Jommelli*, a nápolyi iskolából való mester *La Calandrina*-áriája, amely telve Nápoly napsugaráival, csalóka vidámságával ugy hangzott el a művésznő ajkáról, mint valami rögtönzött mese. Egyszerű stilszerűségében a szivekhez szót *d'Astorga: Morir voglijo*. — A műsor második és harmadik részét a német dal két nagy, bár egymástól különböző lángelméje foglalta el: *Brahms és Schumann*. Hogy Barbi Alice minő elemi bensőséggel ad közvetlen igazságot *Brahms* mégis csak reflexiókból származó lírájának, már a multkor hangverseny alkalmából mondtuk el. Ma hálával meséljük, hogy *Schumann* csodás világába vezetett. *Jemand* olyan tiszta, ragyogó és egész volt, mint valami kristályesep, — a *Der arme Peter* a maga három szakaszával pedig mint egy eljátszott tragédia rendített meg. — A műsor utolsó része *Massenet* két raffinált kompozíciójával ajándékozott meg. Brilláns stílusát a hajporos *Marquise*, valami édes kis menuett, — és szines kép a *Spanyol éjszaka*. Mind a kettőt lefestette, megjátszotta, elmondta, megérezkeltette velünk a művésznő, akinek az *Újságírók Egyesülete* egy óriási babérkoszorút rakott a lába elé. A toll pedig, amely az estéről referál, nem írhat bírálatot, csak ennyit: hála és köszönet! (—ly.)

**** A Nemzeti Színház új szállása.**
A napisajtó több organuma a Nemzeti Színház új épületéről és ennek a műintézetnek az építkezés tartama alatt való ideiglenes elhelyezkedéséről szleskörű vitatkozások közepette több olyan hirt közöl, amelyek messze túlhaladják a konkrét tényeket és megállapodásokat és az intendántura ismételt cáfolatai ellenére is fenntartatnak.

E hírek sorában a legelső, hogy a Nemzeti Színház mostani épületének lebontása és az új építkezés megkezdése közvetlen a nyári szünet legelején megindulna. Ezzel szemközt kitünő helyről kapott értesülésünk szerint a legilletékesebb fórum még pusztán abban a kérdésben döntött, hogy az új Nemzeti Színház a mostani bérház megtartásával a régi helyen épül és az adott nehéz térszonyok közepette olyan műszaki erő által fog emeltetni, amely a legtöbb biztosítékot nyújtja a felől, hogy a kérdést úgy teknikai és pénzügyi, mint művészi és biztonsági tekintetből a legszerencsésebben fogja megoldani. Határidő dolgában azonban, amelyben a bontás és az építkezés megkezdődik, végérvényes döntés még teljességgel nincs.

Mindenképpen koraiak és a tényekkel ellenkező kombinációk azok a híresztelések, amelyek arról szólnak, hogy a Nemzeti Színház ideiglenesen ebben vagy abban a helyiségben fog-e elhelyezkedni. A legpozitívabb információ alapján mondhatjuk, hogy a legilletékesebb fórum elé ebben az irányban még előterjesztés sem jutott. A színház intézői több oldalon folytatnak tárgyalásokat, de megállapodás még egy ponton sincs, annyival kevésbé kaphatta meg tehát a belügyminiszter hozzájárulását.

Ami pedig speciálisan azt a sokat vitatott és meglehetősen háborúságot keltett kombinációt illeti, amely arról szól, hogy a *Nemzeti Színház ideiglenes elzártságának kérdése a Magyar Színháznak akár két esztendőre, akár több esztendőre való kibérelésével oldásosk meg: — ez a megoldás egyáltalában nem tartozik azok közé, amelyek a kormány rokonszemsével vagy beleegyezésével találkozhatnának.*

Hogy vajjon az ideiglenes elzártságos dólga valamely alkalmas helyiség kibérlésével, avagy esetleg egy ideiglenes épület emelésével fog-e rendezettni, még kérdés. De a Magyar Színház érdemes tagjai, amennyiben existenciájukat és művészi érdekeiket féltik, valamint azok a körök, melyeket ez a terv netán aggodalommal töltött el, teljes megnyugvással lehetnek a felől, hogy a belügyminiszter nem helyesli a megoldásnak azt a módját, amely a *Nemzeti Színház*at valamely fővárosi színház megszüntetésével akarná ideiglenesen fődél alá juttatni.

**** Az Operaházban** holnap szombaton, január 12-én, Meyerbeernek ebben a szezonban még elő nem adott 5 felvonásos nagy operája *Az afrikai nő* kerül színpadra, részben újszeropozíttással. Az előadásban közreműködnek: *Diósyé H. B., Sz. Bárdossy I., Berts M., Alberti Werner, Kiss B., Beck, Kornai, Ney B., Szendrői, Ney D., Strósz.* Inest Sz. Bárdossy I., Vasco de Gramát *Alberti Werner* és Don Alvarat *Kiss B.* ez alkalommal fogják először énekelni. A dalművet *Benkó Henrik* karmester fogja vezényelni. Az előadást bérletfolyamban (évi bérlet 8. sz., havi bérlet 8. sz.) tartják.

**** Husból és vérből.** Gyakran az emlékek felidézése roppant elragadtatókat és szenzációkat ébreszt. Így méltóztassék értelmezni azt a cikket. Ez a felelős szerkesztő válasza azokra a szives sorokra, amelyekben aposztrofálni méltóztatik a cikk íróját, aki, sajnos, betegesen fekszik.

**** A színész-egyesületből.** A legutóbb tartott tanácsülés 11 hátralekös színigazgató feltérjesztését rendelte el koncesszió-bevonásra. Az új alapszabályok szerint háromféle kauciót kell letenni az igazgatóknak, amelyek így vannak osztályozva városok szerint. I. ranguk: Kolozsvár, Debrecen, Szeged, Arad, Temesvár, Pozsony, Nagyvárad, Kassa, Pécs, II.-od ranguk: Miskolc, Zombor, Győr, Székesfejérvár, S.-A.-Ujhely, Keoskómtör, N.-Beeskerék, Dél-Eszakvidék, Szabadka, Szatmár. Eddig három igazgató kérvényét terjesztették föl koncesszió megújítására: Kövessit, Komjáthyét és Halmayét, a többi folyamodónak részint a kauciót kell kiegészíteni, részint tartozásait befizetni. Az idei színész-közgyűlés március 19., 20. és 21-ik napján lesz. Kimondták, hogy kauciókra csakis államilag óvadékképes papírok fogadhatók el; sorsjegyek, takarékpénztári betétkönyvek nem szolgálhatnak kaució gyánat.

**** Vígshíznáz.** A *Vígshíznáz*ban ma volt a *Hóbortos Márta* és *A szállka* házi főpróbája. A két eredeti újdonság első előadása holnap, szombaton lesz.

**** 1848.** Az Uránia-színház legközelebbi újdonsága, *Hentaller Lajosnak az 1848.* című darabja lesz, mely e hó 16-án kerül először színpadra, amely iránt már most is nagy érdeklődés mutatkozik. A darab nagy gondallal készült és a rendkívül érdekes szöveg mellett a pompásnál pompásabb képeknek egy nagy sorozata fogja leltüntetni szabadságharcunk nagy eseményeit. A magyar festők közül Ábrányi Lajos, Kinnach László, Pataky László, Pap Henrik, Stettika Gyula, Greguss Imre, Jászay József és Taly Antal a legkészségesebben engedték föl képeiket a szerzőnek. Gróf Kreith Béla, a 48-as kiállítás igazgatója pedig szintén rendelkezésére bocsátotta. Hentallernek gazdag gyűjteményét. A szabadságharc nagy napjainak történetét tehát a közönség a legalaposabb módon megismerheti e darab révén.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** Mayerbeer operája, az *Afrika nő* kerül színpadra ma este a Magyar Királyi Operaházban. Az opera ez előadást a Telefon Hírmondó közvetíteni fogja, úgy hogy az előzetes abban a kellemes helyzetben lesznek, hogy odahaza a lakásukon is végighallgatják az Afrikai nő előadását. Az opera-követés után a rendezés esti felolvasás következik, annak végzetével pedig 11 óráig még cigányzene lesz hallható, Zöldy Marci bandájának a muzsikája.

A medve.

— Csehov a Nemzeti Színházban. —

Budapest, január 11.

Az athéni kézműves Shakespeare *Szent Iván éji álma*ban prologusban adja tudtára Thezeus udvarának, hogy ő nem vad orosz-lán, hanem *Gyulu*, az asztalos.

Ide nem kell prolog, hogy kitaláljuk: ez a medve nem medve, hanem ember.

De a dologban az a legérdekesebb, hogy *Csehov* ebben a medvében egy orosz *Petruchiót* mutat be nekünk.

A különbség mind a mellett lényeges. A Shakespeare olasz *Petruchiójánál* csak álar a gorombaság. Taktikából káromkodni, számításból üti-veri a családokat. Tetteti a durvaságot, hogy imponáljon annak a gögös, makrancos leánynak, akit engedelmes, türelmes feleséggé akar puhítani.

Az orosz *Petruchio* — becsületes nevén *Szmirnov Stepanovics Gergely* — igazán goromba ember. Nála nem álar a durvaság, hanem természet.

Mentségére több okot hozhatunk föl. Először: az ember sohasem tudja, mennyi a tatár-vér ezekben az oroszokban. Másodsor: szolgálton kívüli tüzérbadnagy és rusztikus gazdálkodó. Harmadsor: keserű tapasztalásai voltak az asszonyok körül.

Fiatalabb éveiben turbótkolt, epkedett. A tapasztalás csinált mormogó medvét ebből a bugó gerlicéből. Legalább így vall *Szmirnov Stepanovics Gergely* a szép és bánatos özvegy *Popovné* előtt, akit dühbe hoz a neveltségével, a pokróc-gorombaságával. De én bizonyosnak tartom, hogy *Stepanovics* sohasem volt finom, udvarias lélek; és a kiábrándulás, a csalódás csak azt ébresztette föl benne, ami kezdetül fogva ott szunnyadt a természetében; csak azt emelte hihetetlenül magas hatványra, ami benne volt a vér-alkatában. Mert aki gyöngédnek született, akinek véreben van a finomság, az a legkeserűbb tapasztalások sem tehetik olyan durva fráterré, amilyen ez a *Stepanovics Gergely*.

Lehet savanyu, melankólikus, néha egy kissé frivol annak a rovására, amiből kiábrándult. De nem vagdos mázsás gorombaságokat uri asszonyok fejéhez.

A kis egyfelvonásos muszka-aprótság azzal kezdődik, hogy a szép özvegy *Popovné* a fogadó-teremben mély gyászban ül és nézi, szünetlenül nézi a kezében tartott arcképet. *Lukács*, a vén inas, patriarkális módon duzzog az asszonyára. Hónapok óta nem mozdult ki a házból. Még a macska is talál magának mulatságot: odakünn sompolyog és madarakat hajszol. Csak az asszony ül otthon, mint valami kolostorban és nem örül semminek. Mire való ez a tulságos buslakodás, mondja *Lukács* a vén inasok konfidenciájával. Meggyászolta, megsiratta *Mihajlovics Miklóst*, most már elég legyen. Isten akarata volt, hogy a férje meghalt. Örökké csak nem sirhat az ember. A praktikus *Lukács* még meg is fenyegeti az asszonyt: A szépség nem tart ám örökké! Ha majd újabb tiz esztendő lesz a hátán, akkor szívesen paradézná — tudom — a tiszturakkal. De késő lesz!

A szép asszony hajthatatlan. Férje balálakor megfogadta, hogy soha sem teszi le a gyászruhát. Hadd lássa odaötönn az elköltözött: mennyire szerették!

Gyanakvással fogadjuk ezt az örök gyászt. „Az asszony mintha nagyon fogadkozna” mondjuk *Hamlettel*. És gyanunk erősbödik, amikor *Popovné* hozzáteljeszi:

— Igaz, hogy sokszor igazságtalan volt hozzá; gonosz volt, hűtelen volt... de én a sirig hű leszek!

Vajjon? Veszedelmes dolog visszaemlékezni az elhunyt férj *hibáira*, ha esetleg egy élő és szimpatikus ember jut a gyászoló fiatal özvegy közelébe.

No de az, aki most jön, *egyelőre* nem szimpatikus.

Káromkodva, dér-durrall közeledik *Szmirnov*, szolgálatonkívüli tüzérhadnagy és földbirtokos. *Mit kíván?* Kérdi fagyos hangon a bánatos özvegy. — *Megboldogult férje két váltóra 1200 rubellel maradt adóssom. Egegnülse ki a férje tartozását!* — feleli kurtán *Szmirnov*. — *Miért maradt adós?* kérdi *Popovné*. — *Zabot vásárolt tőlem, válaszolja Szmirnov Stepanovics Gergely.*

Az asszony azt mondja: ma nincs pénze, de ha kasznárja holnapután visszatér a városból, majd utasítani fogja, hogy fizesse ki. Különben hét hónapja, hogy a férje meghalt és ő nincs olyan *hangulatban*, hogy pénzügyekkel foglalkozzék. — *Szmirnov* kezd dühbe jönni: ha holnap nem fizethet, ezekució meg birtokára. Ma kell a pénz, nem holnapután. Lót-ut. Az adóssok seholsem fizetnek. És itt *hangulattal* traktálják!

Stepanovics Gergely egyre gorombább lesz. Kijelenti, hogy nem mozdul, míg a pénzt meg nem kapja. Ott marad, ha kell, egy hétig, egy esztendőig! *Lukácsot* kiröpíti az ajtón. *Popovné*nek pedig, aki azzal vádolja, hogy goromba, szellemtelen és nem tud bánni a nőekkel, hallatlan impertinenciával válaszol:

— Több asszonyt láttam életemben, mint ön verőbét. Háromszor verkedtem asszonyért, tizenkét asszonyt hagytam a faképnél. De engemet is megcsalt egynehány. Igen! Volt idő, mikor a bolondjak voltam. Mézes szavakat suttogtam, hajlongtam, bókoltam, szereltem, szenvedtem, sóhajtoztam a holdra, *hirdtettem az emancipációt* és e gyöngéd érzések kapcsán eltékoztam a félvagyonomat. Vége már mindennek! Mind-ezekért nem adok én már egy lyukas hatost. Minden asszony a legelsőtlől a legutolsóig felvaukodott, hiszélő, alattomos rossz indulatu, csalta, hü, kicsinyes, goromba föllázító logikával és veréb-aggóval. Egy ilyen poétikus lény voltaképpen krokodilus. Látott-e már életében olyan nőt, aki őszinte, hű és állhatatos volt? Előbb találhat agancsos macskát, mint ilyet!

Popovné erre a férfiak csaláságáról beszél és elijesztő példaul a saját megboldogult férjére hivatkozik. Végre dühösen fölkiált:

— Ön goromba medve! Vadállat!

Szmirnov tombol:

— Mi jögon sért engem? Kihivom önt! Vereksznünk! En garde! Ha jogegyenlőség, legyen jogegyenlőség!

Lukács, az öreg inas, ájudozik az ijedségtől és szalad, hogy segítséget hozzon. De a párbajra hívott özvegy bátran dacol *Szmirnov*val. Elhozza rögtön a férje pisztolyait és homlokuk akarja löni a goromba fickót, aki esküszik rá, hogy ő nem szentimentális fiatal kutya és ugy lelövi az özvegyet, mint egy kis tyúkot.

De nem esküszik soká. A fordulatu, a szép asszony bátorsága megszelidíti a medvét. Tetszik neki az özvegy. „Ez aztán a nő! Nem lány tézta, szétmálló, hanem tűz, pukapor, rakéta! Kár volna, ha agyonlőném!”

Nem is lövi agyon. Inkább bevallja, hogy sze-

relmes lett belé és a darab végén kéri a kezét. *Popovné* megbékül. Mire *Lukács* a segítséggel betoppan: *Szmirnov* és *Popovné* a legszebb harmóniában beszélgetnek egymással.

A páduai *Petrucchio* és az orosz *Petrucchio* közt tehát az a hasonlóság, hogy mind a kettő cölt ér; mind a kettő boldogul. A tetteit szigor éppen ugy asszonyt szerez, mint a valóságos gorombaság. A tanulság pedig mind a kettőtől az, hogy a férfias erő imponál legjobban az asszonynak. *Bösz Katát* megszelidíti és *Popovné*t, aki örök hűséget fogadott, kirántja gyász-ruhájából.

*Csehov*t eredetiségétől duzzadó, remek novelláiból ismertük eddig. Tefőtül tapig orosz mint *Gogoly* és *Solohub* és leírni, jellemezni éppen ugy tud, mint ezek. De [témákban még gazdagabb és stílusa tömörebb. Nagyobb művész most nem igen akad az orosz prózáirók közt. *Csehov* az orosz *Guy de Maupassant*.

A *Medve* drámai műnek csekélység. Apróság az egész, de benne vannak az orosz író kvalitásai: egy kis bizarrság, sok életerő és hamisítatlan orosz szellem. A nézőt először kínosan lepi meg *Szmirnov* gorombasága és azt mondja magában: ilyen faragatlan rüpkő nincs a világon. De *Csehov* nyers, zamatos humorán lassankint mulatni kezd és mondatát ezzel egészíti ki: *Csehov* pompás fiu és Oroszországban végre is minden lehetséges.

A közönség jól mulatott az orosz apróságon (a *Revizor* óta nem adtak muszka-darabot a Nemzeti Színházban) különösen azon a jeleneten, amikor a szép özvegy katonásan rátámad *Szmirnov*ra és az öreg *Lukács* térdén állva kéri a durva hitelezőt, hogy menjen a pokolba, de azonnal.

A komikus triót kitűnően játszotta *Császár, Cs. Alszeghy Irma* és *Gabányi*. Különösen meg kell dicsérnünk *Császár*t, aki valóságos bravurral alakította *Szmirnov*ot. Rítkán volt kedvesebb, mint ebben a kiállhatatlan szerepben.

A *Medve* után a *Párisi asszonyt* adták.

A. E.

MŰVÉSZET.

□ A magyar iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása már csak két szombati napon és pedig e hó 12. és 19-én lesz látható vilamos világítás mellett, amikor a közönség délután 5 órától esti 8 óráig tekintheti meg a tárlatot. A délelőtti órákban, héttől kivéve, a kiállítás eszentul is nyitva lesz.

□ Ösztöntől magyar művésznövendékek száma. A király által a magyarországi ifjaknak a bécsi es. és kir. képzőművészeti akadémián való kiképzése céljából alapított s egymásután következő három évre évi 840 koronával javadalmazott ösztöndíjas helyek közül az 1900—1901. iskolai évtől kezdve egy festészeti helyre pályázatot hirdettek. A folyamodó kérvényében okmányokkal igazolandó a folyamodó életkora, kiogastalan erkölése, a középiskolák négy osztályának sikeres elvégzése, vagy azok ismerete, a folyamodó művész haladottsága. A folyamodványok 1900. február 1-éig nyújtandók be.

□ Előadás az Iparművészeti Múzeumban. Ma tartotta második előadását az *esztétikai érzések Uek-tanáról Alexander Bernát* a kiváló esztétikus. Ma néhány részletes lélektani elemzését adta az esztétikai érzelmeknek. Három törvényt állapított meg. Az első az *érzelmek általános törvénye*, mely szerint minden, ami szervezeteink feltételeinek megfelel, annak funkcióit elősegíti, kellemes, míg az ellenkező kínos. A második törvény, a *társulás törvénye* melyek folytán egyszerű érzetek esztétikai értéket nyernek velük kapcsolatos gondolatokról. A harmadik az *életérzések törvénye*. E három törvény összműködéséből keletkezik minden esztétikai tudás. Az előadó ezután alkalmazta ezeket az elveket esztétikai viszonyok magyarázatára. Tárgyalja a színharmóniat a ritmust és a térbeosztás esztétikai viszonyait. Ez utóbbiak közül főleg a szimmetria és az aranymetszet viszonyait tárgyalja és a sixtusi Madonna méreteit magyarázza. A következő előadásban az értelmi működés szépségeit fogja tárgyalni *Alexander*.

□ A PUNCH törzsráajzója. *Tenniel John*, a londoni *Punch* című élelapon rajzója, 80 éves korában letette a rajzönt, miután 50 évig hetenkint szellemes karrikatúrákkal rajzolta tele a lapot. Ő volt az utolsó tanítványa a „régí jó iskolának” s most már végelgyengülésben szenved. *Thackeray*nak volt kollégája. Ott ült rendszeren a híres *Punchdinner*-eknél; ez asztal körül csoportosultak Angolország legszelleme-sebb és legcélesebb emberei. Ma is az a legszelleme-sebb társaság a világon; most is ott gyülekezik a Fleet-street közelében szerdai napokon szerény vacsorákra. Csak az vehet részt a *Punch* törzsvacso-rán, aki kiválóan szellemes ember hírében áll, vagy híres szemfényvesztő, mert itt hányják-vetik meg a tartalmát a gunyoló, előelő *Punch* legközelebbi számának. Az étlap egy fél évszázad óta ugyanaaz: halból, peccenyéből, sajtból és kávéból áll. Az elnökölő lap-

szerkesztő mindig ugyanabban a fakarosszékbén ül. Az asztal, amelyet körülülnek, valóságos relikvia; az utolsó fél évszázad minden neves élcezője belevette a neve kedzőbétjét az asztal lapjába. Az összejöveleleket azért vezették be, hogy a lapkiadótulajdonos egyetértésben és jó barátságban éljen a munkatársakkal, de azért is, hogy közösen vitassák meg a lap tartalmát. Ha elvégezték a lap ügyét, akkor kezdődik az estélynek igazán élvezetes része, melyen mulathatnak a véletlenül jelen volt korosmai vendégek is. Ilyen vendégei voltak a *Punch* asztalnak *Dickens*, *Paxton* és *Müllais* is.

FŐVÁROS.

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt a következők tették le a magyar honpolgári esküt *Halmos János* polgármester előtt: *Hauptmann Felix* szül. *Penzens* Paula Ida, *Stibol* Károlyné szül. *Wüntsche* Ludmilla, *Petz* Henrik vasesztergályos. *Smolka* Manó üzletvezető, *Müller* György szabó, *Voldzeiszky* Rezső karmester.

(*) **A tanítók képviselői.** Emilitük, hogy az elemi iskolai tanítók *Trajler* Károlyt választották meg képviselőülükül a közoktatásügyi bizottságba; a polgári- és felsőbb leányiskolai tanítók és tanárok *Voszhó* Györgyöt, a reálisokak és felső kereskedelmi iskolák, *Berkes* Imrét s a kisdólvók *Hegedüs* Istvánt. A tanács tegnap toglalkozott ezeknek a választásoknak az ügyével és megerősítette a történt választásokat, az elemi iskolai kivételével, amelyre nézve új választást rendelt el, még pedig abból az okból, hogy a választáson csak 72 elemi tanító vett részt, holott a testület mintegy 500 tagból áll. A történt választást tehát a tanács nem tekintheti a testület akarata megnyilvánulásának. A tanács az új választást január 20-ikára rendelte el.

EGYESÜLETEK.

(**Wekerle Sándor felolvasása.**) *Dr. Wekerle Sándor* a *Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesület*-ben legközelebbi közgazdasági felolvasást fog tartani. A felolvasás iránt nagy érdeklődés nyílvánul.

(**Tanítók közgyűlése.**) A magyar tanítók kaszinója február 2-ikán délelőtt 9 órakor tartja József-körúti helyiségében VII-ik rendes közgyűlést. Január 19-ikén este 7 órakor *Czukrász R.* felolvasást tart a kaszinóban az *irva-olvasás tanításának reformjáról*.

FARSANG.

(**Szanatorium-bál.**) A budapesti szégyensorsu tüdőbetegek Szanatorium-Egyesülete javára *gróf Bathányi Lajos* védnöksége alatt, a budai Vigadó összes termeiben február közepén tartandó bál elnökségét eddigelő elfogadták: *gróf Apponyi* Lajos udvarnag, *Beniczky* Lajos alispán, *Röszavölgyi* Gyula alpolgármester, *Kollár* Lajos kir. tanácsos, *Turkovich* József államtitkár, *gróf Andrássy* Gyula, *gróf Andrássy* Géza és *gróf Andrássy* Tivadár. A bizottság ezenkívül még számos arisztokrata családöt kér fel a bálon való részvételre s a királyt is küldöttségileg hívja meg. A rendezőbizottság ügyvezető alelnöke: *dr. Laczkovics* Elemér, titkára *dr. Hermann* Gyula, pénztárnokok *dr. Mészáros* József, *Szabó* Jenő és *Steiner* Gusztáv, ellenőr *Nyárády* Béla, jegyzők *Duma* Béla és *dr. Weinek* Károly. A bál iránt már előre is széles körben, rendkívül nagy érdeklődés nyílvánul, nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is.

SPORT.

(**Nagy vívóakadémia Nyitrán.**) *Lelkes Sándor* honvédőhadnagy és *Clair* Vilmos, a *F. M. K. E.* főtitkára, nagy vívóakadémiát rendeznek január 18-án (vasárnap) Nyitrán. Az akadémiában, amelynek védnöke *Meyer* Guidó tábornok, a 74-ik honvédgyalogdandár parancsnoka, résztvesznek a fővárosból: *Santelli* Italo, *Rákossy* Gyula, lovag *Arlow* Gusztáv, *Foricelli*, *Berty* László és *Salamon* Sándor mesterek, *dr. Porteleky* László, *Krencsey* Géza, *Akay* Alajos, *dr. Haberfeld* Marcell, *Halbth* József jeles amatőrvívók s a nyitrai vívók közül: *gróf Lavaulz* Viktor, *Szöke* Jenő Aladár, *Tombor* Jenő, *Sajgó* Jenő és *Gisser* Ágost. Az akadémia érdekességöt növeli, hogy a párisi nemzetközi vívóverseny harmadik győztese, *Flesch* Frigyes, brünni törvényszéki jegyző, is résztvesz benne, aki ezuttal először viv Magyarországon. *Flesch* párisi ellenfele, *Lványi* Gyula, az első magyar amatőr, a juryben foglal helyet, mely *Balás* György honvédezedes elnöke alatt lesz. Föltétlesen megígérték még részvételüket: báró *Bothmer* Jenő, *Mészáros* Ervin, *Gáspár* Artur és *Fejér* Edgár is. Az akadémiát hangverseny előzi meg, amelyen *Flesch* József, *Pongrácz* Elek, *Pongrácz* Károly és *Stetka* Bohumil tanár, *Lechner* V. egy zongora-négyesöt adják elő. *Sebeők* Sárika, az operai tan.olyam növendéke, *Aidából* és *Fanszból* énekel áriákat, *Pascher* Imre pedig spanyol táncokat játszik hegedűn. A nagyszabásu estély tiszta jövedelmét a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület alapítókéje gyarapítására fordítják.

Lóverseny Nizzában. Tegnap kezdődött Nizzában, mint táviratunk jelenti, az idei lóverseny-meeting, az egész európai sportszámvilág nagy érdeklődése közt. A versenyekben ezúttal kizárólag francia lovak vettek részt. Az első nap versenyt, a 20.000 frankos monte-carlo díjat *Fabri* nyerte meg, második *Brian* harmadik *Queral* lett. Tizenhárom ló futott. Totalizátor: 10 : 18. Helyrefogadások: I. 10 : 20. II. 10 : 37. III. 10 : 19.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Egy igazságügyi palota bajai.** Az új-szent-annai zendülés főtárgyalását, mint aradi levelezzünk táviratozza, ma váratlanul félbeszakították. Szokatlan ok készítette a bíróság elnökét e halasztásra. Ugyanis az új igazságügyi palota nagytérben olyan nagy a légvonal, hogy az egész bíróság megállt és megtegegett. Maguk a tanúk is panaszkodtak a rendkívül nagy hideg miatt. A tárgyalást hétéfn folytatták és addig segítettek valahogyan a bajon.

§§ **Válasz a „Drága kis levélké”-re.** A tőzsdetanács ma este ülést tartott a Schaffer-Félegyházi ügyben. Elhatározta, hogy a tőzsde főtárháza által önmaga ellen kért fegyelmi vizsgálatot elrendeli s fölkeri a királyi tábla elnökét, hogy felügyeleti jogköréből kifolyólag magát a fegyelmi tárgyalásokon képviseltesse. Egyidejűleg kimondta a tanács, hogy az illető ügyvéd elleni eljárás megindítása céljából az ügyvédi kamarát megkeresi. A fegyelmi tárgyalásokon a tőzsdetanács elnöke fog elnökölni.

Dr. Schaeffer József ma a következő följelentést adta be a tőzsdetanács ítélkező tagjai ellen Kramer H. Mór ügyfele nevében Kornfeld Zsigmondhoz, mint a tőzsde elnökekhez:

Nagyságos elnök ur! Vonatkozással a Simitseh A. Kosta ellen 1068—93. sz. a. indított peremből kifolyólag dr. Félegyházi Agost ur ellen közbevetett fegyelmi följelentésemre, ezennel ugyancsak fegyelmi följelentést teszek *Beimel* Jakab, *Markó* Albert, *Sándor* Armin, *Schöffer* Bódog és *Szekely* Ferenc tőzsdei tanácsos urak, mint a peremben ítélkezett tanács tagjai ellen, mert:

1. Peremben 1899. évi december hó 28-án ítéletet mondtak, holott a szükségesképp annak alapját képezendőt tárgyalási jegyzőkönyvek még 1901. évi január 8-án sem voltak készen; nem voltak megírva, annál kevésbé lehettek az ítélet-hozatal alkalmával a tanács tagjai által aláírva.

2. Az ítélet alapját elfogadták az alperesi ügyvéd urnak az utolsó tárgyalást követett napok valamelyikén dr. Félegyházi ur kezéhez átadott magánjellegű s egyo-dalu iratait, amelyeket különben 4/5 ivnyi terjedelemben egyidejűleg beadott felfolyamodáshoz csatoltam.

3. A tanácsos urak ítéletet hoztak az alperes által a kereset alapjául szolgáló szállítási szerződés felbontása iránt állítólag indított vizsonkereset tárgyában, holott alperes vizsonkeresetet tényleg nem támasztott.

Mellőztassék jelen fegyelmi följelentésemet a nagytekintető kir. ítélőtáblához felterjeszteni, hol is a fegyelmi eljárás megindítását kérem.

Tegnapicikünk és dr. Schaeffer József nyilatkozata alkalmából dr. Virág M. ügyvéd levelet intézett hozzánk, mely információkat tartalmaz arra nézve, hogy az akták között talált névtelen irat milyen szempontból ítélendő meg. Dr. Virág Mór tőzsdebírási ügyekben járatos ember, ki — mint levelemben is megjegyzi — ügyvédi tevékenységének javarészt két évtized óta a tőzsde-bíróság előtt folytatta. Dr. Virág Mór erős meggyőződéssel és hevesen tiltakozik levele elején az ellen, mintha a budapesti áru- és értéktőzsde választott bíróságánál az eszményi igazságszolgáltatás súlyos és hitvány vagyoni fogalmakkal összezarvatatnák. Ezt a legnagyobb készséggel hajlandók vagyunk elismerni, s a levélirő információi nélkül sem akartunk volna olyan álláspontot elfoglalni ebben az ügyben, mely a tőzsdebírásnak, mint intézménynek erkölcsi integritását bármily irányban érintené. Tegnapicikünkben azonban egy konkrét esetről volt szó. Olyan esetről, mely súlyos szabálytalanságot tüntet fel.

Ezt magának a tőzsdebírásnak kell tisztázni. Mint hogy ez egyszerű kötelessége, másrészt pedig módjában is áll megtenni, csak a tőzsdebírásnak

tennének rossz szolgálatot, ha akárminő információk alapján is a védelmet a vizsgálai befejezése előtt leközlölnék.

Egyébként egy estilapban dr. Szörényi Lipót ügyvéd újabb, azaz régebbi keleti szabálytalanságról ad részletes tudósítást. Ez az újabb szabálytalanság abból áll, hogy *Tarnóczy* Gusztáv még 1886-ban 86.000 forint erejéig bepörölte *Fehér* Miklóst. A per befejezése után az iratok közül eltűnt egy levél, melyben *Tarnóczy*nak egy joglemondása foglaltatott.

Abban a tudatban, hogy ez a joglemondást magában foglaló nyilatkozat elveszett, *Tarnóczy* Gusztáv 1898-ban egy érvénytelen közjegyzői szerződés alapján végrehajtással támadta meg *Fehér* Miklós örököszeit, akik azután az ügyet a tőzsdebírátság elé vitték. A tőzsdebírák szerencsére még emlékeztek a 12 év előtt lefolyt per részleteire s újabb itélettel kimondották, hogy *Tarnóczy*nak nincsen igaza.

Már most *Tarnóczy* az illetékeség kérdésében felfolyamodott a királyi táblához, ahol pernyertes lett azért, mert az iratok közül nemcsak azon levél hiányzott, amelyben *Tarnóczy* magát a tőzsdebírátság illetékeségének aláveti, hanem hiányzott még 66 darab olyan végzés és jegyzőkönyv, amelyben a *Tarnóczy* leveleire hivatkozás történik. A királyi táblának tehát módjában sem állott észrevenni azt, hogy manipuláció történt az akták körül.

Dr. Szörényi leközi a királyi táblának erre az ügyre vonatkozó ítéletét az indokolással együtt.

Ezek tehát, ismétléljük, olyan dolgok, amelyeket nyilatkozatokkal elintézni nem lehet.

§§ **Rakovszky István sajtópöre.** *Halász* Lajos nagyváradi lapszerkesztő hírlapi polémia során nyílt levelet intézett a Nemzeti Kaszinó igazgatóságához, amelyben *Rakovszky* István országgyűlési képviselőt megsértette. *Rakovszky* István e miatt sajtópört indított *Halász* Lajos ellen. Ebben az ügyben holnap délelőtt lesz a tárgyalás a budapesti sajtóbíróság előtt. A tárgyalást *Zsitvey* Leó törvényszéki elnök vezeti. *Rakovszky* István dr. *Günther* Antal képviseli, *Halász* Lajost pedig dr. *Dési* Géza nagyváradi ügyvéd védi.

§§ **Az elkeseredett.** *Gulyás* Péter, 65 éves kórházi alkalmazott szerelmi viszonyt folytatott *Kohn* Nelli nevű 40 éves szakácsnővel. A szerelmek között napirenden voltak a civódások, úgy hogy gyakran el is hagyták egymást. A múlt év október 8-án ilyen különvált állapotban eltek ismét. *Kohn* Nelli mint szakácsnő el volt szegődve. *Gulyás* megleste az Erkel-utca sarkán s rá akarta venni, hogy hagja oda helyét s álljon vele ismét össze. *Kohn* Nelli elutasította magától s tova selet. *Gulyás* utána rohant s két rántva, szeretőjét úgy összeszurkálta, hogy az hetekig nyomta az ágyat. A késelés után *Gulyás* elmenekült s egyenesen az ügyészséghez ment jelentkezni. Súlyos testi sértés büntetése miatt ma vonta felelősségre a büntető törvényszék. A vádlott a tárgyaláson azzal védekezett, hogy teljesen ittas volt.

— El voltam nagyon keseredve, mert nagyon szerettem ezt az asszonyt! — szót a vádlott siránkozó hangon.

A törvényszék a vádlottat súlyos testi sértés büntetéért 8 havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

§§ **Politikai affér.** Párviadal vétségéről van szó. Tudnunk kell, hogy ilyenkor a bíróság arculatának kemény érevo-nalai megnyhülnek. A tárgyaló terembe bizonyos kedves, családias, hogy ne mondjuk: patriarkális hangulat lopódzik. Elnök és ügyész versenyez az előzékenységben. A vádlott „urak” szinte zavarba keverednek, mert nincs módjukban az előzékenységet visszavonni. A bíróság nyájassága körülbelül azt fejezi ki: ne tessék nehezíteni, de nekünk bizonyos formáságot be kell tartanunk, sőt kegyes engedelmülkkel — bizonyos napokra el is kell önköt itélni; — de ez természetesen mitsem változtat azon a nagybarbecülesen, amely stb. sb.

Ebben a hangulatban tárgyalták ma is le *Olay* Lajos és *Meszlényi* Pál országgyűlési képviselők ügyét, kik egy parlamenti közbeszólás miatt párbajt vívtak.

A kancelparagrafus tárgyalása alkalmával ugyanis *Olay* Lajos beszélt, még pedig a néppárt nem-tetszése mellett. A puskaporos levegőben közbeszólások hangzottak el, nem éppen parlamenti módorban. *Meszlényi* Pál azt kiáltotta: „paraszt!” Viszont *Olay* a népies „coki” indulatszót szalajtotta ki ajkai közül.

Mint hogy *Olay* tisztában volt azzal, hogy *Meszlényi* a „paraszt”-szóval jóval többet akart meghatározni, mint egy agrár-fogalmat, kihívta *Meszlényi*t. Másnap a Fodor-féle vívoteremben kardpárbajt vívtak, mely *Meszlényi* könnyű megsebesülésével végződött.

Az ügyet ma tárgyalták. *Leuk* Gyula elnök megkérdezte *Olay*tól, hogy bűnösnek érzi-e magát. *Olay* kijelentette, hogy annyiban bűnösnek érzi magát, hogy párbajt vívott. Miután a vádlott képviselők elmondották a tényállást, a törvényszék *Olay*t öt nap. *Meszlényi*t három nap államfogházra ítélte. Mint hogy azonban *Olay* egy másik párbajért is jogerős három nap államfogházra ítélték, a törvényszék a két büntetést egy konvertálta, hogy összesen hat nap államfogházra állapított meg.

Az ítéletben mind a kettőn megnyugodtak.

§§ **A házmasterné hatalma.** *Bokor* Mihályné házmasterné egyik lakóját, *Waldberg* Klára szabónót

megverte, mert a padláskulesot későn adta vissza neki. A basáskodás folytán tíz napig nyomta az ágyat a szegény szabóné, aki a bíróságnál kereste a maga igazát. A szigorú házmaster-asszonyt a törvényszék ma, dr. *Gleichmann* Lajos védelme után, nyolc napig fogházzal sújtotta.

TÁVIRATOK.

A porosz királyság jubileuma.

Bukarest, január 11. *Ferdinánd* trónörökös kedden Berlinbe utazik, hogy *Károly* király képviselőtében résztvegyen a porosz királyság kétszáz éves fennállásának emlékére rendezett ünnepségeken.

Berlin, január 11. Mint a *Wolf*-ügynökség Rómából jelenti, *Viktor* Emánuel király megbizta az aostai herceget, hogy őt a porosz királyság kétszáz éves fennállásának ünnepénél képviselje.

Konstantinápoly, január 11. A szultán rendelkezése holnap küldöttség utazik Berlinbe, hogy résztvegyen a porosz királyság kétszáz éves fennállásának emlékére rendezendő ünnepségeken. A küldöttség, melynek tagjai *Turkhan* basa, volt külügy-miniszter, *Remi* basa hadosztályparancsnok, *Mehmed* Ali basa dandártábornok, a szultán sajátkezü levélét orja átadni a német császárnak.

Németország kölesöne.

New-York, január 11. Az *Evening Post* értesülése szerint Németország Londonban és New-Yorkban hatszáz millió kölesönt akar elhelyezni.

A kínai bonyodalom.

London, január 11. A *Daily Mail* jelenti Pétervárról e hó 9-ikéről, hogy az angol kormány jegyzéket intézett az orosz kormányhoz, amelyben tiltakozik az Oroszország által javasolt új egyezmény ellen, mely a tiencin-sanhai-kvani vasút átadásának feltételeit tartalmazza.

Washington, január 11. Az Egyesült-Államok kormányja visszavonta azt a javaslatát, hogy a kártérítésekre és a kereskedelmi szerződések revíziójára vonatkozó tárgyalások színhelyét *Peking*-ből *máshova* tegyék át, mert ezt a javaslatot néhány hatalom nem fogadta rokonszenvesen, mások pedig haboztak.

A szerb szkupstina megnyitása.

Nis, január 11. A szkupstina mai megnyitó ülésén 249 képviselő közül 218 volt jelen. A király a szkupstina által az alkotmánynak megfelelően javaslatba hozott hat jelölt közül elnöké *Nesztorovics* Simont, alelnökké pedig *Stamenkovics* Draganint nevezte ki.

A konstantinápolyi pestis.

Bukarest, január 11. Miután Konstantinápolyban hivatalosan megállapították egy pestis-esetet, az összes konstantinápolyi provenienciákat Suliában tíz napi szigorú vesztézárnak vetik alá. A konstanzi kikötőbe és minden más határállomásra tilos a bevétel.

Közgazdasági táviratok.

London, január 11. (Gabonapiac.) Az irányzat általában változatlan, csöndes. Tengeri 3 p.-vel csökkent, városi liszt 12 sh. 6 p. 26 sh. Repecolaj 29 sh. 6 p. (eladók). Tengeri 22 sh. 6 p. (eladók). Behozatal: buza 30,000, árpa 20,000, zab 80 000 q. Az idő ködsős.

Liverpool, január 11. (Gabonapiac.) Buza változatlan. Amerikai tengeri 1/4 p.-vel csökkent. Liszt változatlan. Időjárás: borus.

New York, január 11. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 10.1/2 10.1/2. Január 9.52 (9.60). Áprilisra 9.44 (9.51). New-Orleansban helyben 9.1/2 (9.1/2). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.70 (7.70). Stand white Philadelphában 7.65 (7.65). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsir*: Western steam 7.65 (7.70). Rohe és Brothers 7.85 (7.90). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Január 46.1/2 (46.1/2). Márciusra 45.1/4 (45.1/2). Májusra 44.1/4 (44.1/2). — *Buza* irányzata gyenge. Piros ószi helyben 81.1/2 (82.1/2). Január — (80.1/2). Márciusra 81.1/2 (81.1/2). Májusra 81.1/2 (82.1/2). Juliusra — (—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2.1/4 (2.1/2). — *Kávé*: sair Rio 7. sz. 7.1/2 (7.1/2). Jan.-ra 5.60 (5.55). Márciusra 5.75 (5.75). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.70 (2.75). — *Cukor*: 3.1/2 (3.1/2). — *Olaj*: 26.25 (26.40). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 11. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Jan.-ra 74.1/4 (75.1/2). Márciusra — (—). — *Tengeri* irányzata tartott. — Január 36.1/2 (36.1/2). — *Zsir*: Január 7.35 (7.32). Márciusra — (—). — *Szalonna* short clear 7.35 (7.45). — *Sertészsír*: Január 15.05 (14.40). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Ábránd.

Hol a Tisza szőke úrja
Szép csendesen folydogál,
Oda reptül szívem vágya
Madárszárnnyal oda száll;
Hol a habok lágy zenével
Andalítón, nappal, éjjel
Szép regéket mondanak,
Szerelmesen sutognak.

Tisza mellett fűzes parton
Egy kis gunyhó álldogál,
Ez a gunyhó a világon
Drágább minden aranyál.
Drágább, mert te, reménységem,
Üdvözítő eszményképem:
Onnan gondolsz én reám,
Onnan vágyódsz én hozzám.

Ábrándjaink, gondolatink
Fel az égbe röppennek,
És a csillagok tüzeiben
Messze, egymásra lelnék.
Találkoznak, s mintha ketten
Találkoznánk fenn az égben:
Szerelmesen sutognak
Szerelmeiről egymásnak.

Szabó Zoltán.

Az udvari bál toalettjei.

Tegnap tartották meg a bécsi Burgban az évente szokásos udvari bált, amelytől toalett dolgában a hölgyek mindig nagyon sokat várnak, mert az szokta irányítani a szezon divatját. Az idei udvari bál női öltözékei, bár fény és ragyogás dolgában nem maradtak az előző évek toalettjei mögött, de divat dolgában nem hoztak be semmi újat. A szinompompás toalettek leírása természetesen nem könnyű feladat. Az idén is, mint tavaly, az arany vitte a főszerepet, bár nagy tért hódított el az ezüstdísz is s a gyémántdísz divatja is éppúgy jogaiban volt, mint tavaly; a ruha kivágásán élővirág illatozik és drágakövek ontják ragyogásukat.

Mária Josefa főhercegnő *crème de duchesse* ruhát viselt, gyönyörű *à jour* aranyhímzéssel, amely teljesen érvényre jutott a fenséges asszony gyönyörű alakját. A derék boleróját aranyzsalag kigyózta körül; derekát aranyöv szorította, amely fehér tülhből s *malinesz*-csipkéből való hosszú szalagban végződött, s lenyult egészen az uszályig.

Ezüstet Mária főhercegnő *drap d'argent* ruháját ezüst toll borította, amelynek gazdag *paillette*-hímzése imitt-amott csillaggá sűrűsödött. A derék nagyon izléses fodrokba volt szedve. Egyedüli díszje csinos

rózsa-selyem volt, a kivágásán szegfűbokrétá. Toalettjét gyönyörűen egészítette ki gyémánt hajéke és gyöngy-collierje.

Margit toszkánai hercegnő fehér *liberty*-ruhát viselt csipkével és rózsával.

Károly István főherceg felesége *crevette*-atlasz toalettet öltött, gazdag ezüst-hímzéssel. A derekán koráll-rózsából alkotott bokréta volt.

Wrbna Elvira grófnő kék ruhát viselt, amely végig igazi valenciennes-csipkével volt díszítve. A szoknya alja valenciennes-csipkével és arany gázzal volt beszegve.

A cumberlandi hercegnő ruhája *Parma-satin-royal*ból készült és fehér *chantilly*vel volt borítva. Dusan volt díszítve gyémánttal és ezüst paillettel. A derék gallér-alaku fichuvel, gyémánttal és ezüst hímzéssel ékeskedett.

Alexandra cumberlandi hercegnőnek fehér gáztoalettje volt, részletes elrendezéssel.

Apponyi Julia grófnő fehér *liberty*-ruhát viselt, fehér *malinesz*-csipkéből és tüll entoilageból való díszítéssel, empire divat szerint.

Montenuovo hercegnő: fehér atlaszruha *crème guipure*-rel, arany *paillette* és virág-hímzés. Brillians és gyöngy ékszersze csodás fényben ragyogta be.

Croy Róza hercegnő: lila brokát-ruha ezüsthímzéssel, alul széles gáz- és csipke-díszítéssel. A derék *malinesz*-tülllel, csipkével díszítve és ezüsttel bevont lilaszínű tollakkal.

Eulenburg hercegnő még az udvari bál fényes közönsége közt is nagy feltűnést keltett *drap d'or*ból készült ruhájában, melyet gazdagon hímzett és festéssel díszített volánt vett körül. A tüll-alapon értékes hímzések, azután medaillonok arany gyöngyökből kivarvra. A derék aranyszövetből készült s festett és hímzett medaillon-csipkével van berakva, míg az ujjak arany csokrokkal vannak összealtatva.

Gróf Esterházy Sándorné toalettje fehér tülhből készült, gyémánt hímzésekkel. A derék brilliansokkal és vörös rózsákkal volt díszítve.

Kinsky Agajta grófnő: fehér atlasz-ruha, felette ezüsttel hímzett tüllruha, gazdag csipkedíszszel ugyanebből derék, rózsával és brilliansal dekorálva.

Estáray-Hadik grófnő: szenzációs aranyszövetből készült ruha, *dessous Corail liberty*ből.

Andrássy-Gabriella grófnő: ruhája szürke *crep* ideából készült. Fölülte másik ruha tülhből, ezüst hímzéssel. A derekón tüll-boleró és rövid brillians kapesokból tartott ujjak. Ékszer: brillians, türkisz és gyöngy.

Thun-Larisch Gabriella grófnő: rózsaszínű bársonyruhát viselt, brüsszeli csipkével. Az uszály ragyogó színű szövetből volt komponálva. A derék rózsaszínű gáz, brillians díszszel.

Kállay Benjáminné fehér atlasz-ruhája *princesse* alakban készült. A derekón lila bársony-díszítés és ibolyacsokrok.

Madame Makino, a japáni követ neje, fehér *crépe de chine* ruhát viselt, ezüst hímzéssel. A derék kivágásánál tülllel borított ezüstrozetták. Ujjak helyett széles brillians-csattok.

Plener-Ebővs asszony: fehér atlasz-ruha szürke festéssel és gyöngy-hímzéssel; elől gyöngy-dísz, a derekón festett plasztikon.

Apponyi Alice grófnő ruhája rózsaszínű atlaszból készült, a derék ezüsttel és csipkével volt díszítve.

Kállay kisasszony: Tüll-ruha, atlasz-bordeauxval, ez utóbbi arannyal hímzve.

Metternich hercegnő: fehér szatin-ruha, ezüst-hímzéssel és csipkével.

— Egy költőné regénye. Néhány évvel ezelőtt ugyyszólván huszonegy óra alatt Lett Olaszországban híressé a versei révén egy fiatal költőné: Annie Vivanti. Valamennyi költeménye eredeti, igaz tehetségnek a terméke, az élete pedig valóságos regény. Alig hogy a művei Olaszország határain kívül is európaszerte nevet szereztek Annie Vivantinak, egyszerre eltűnt a hazájából s hónapok muiva érkezett csak róla hír, hogy atyjával kiment Amerikába és ott egy újságíróhoz, *Charters John*-hoz ment nőül. E házasság nem volt boldog s férj és feleség csakhamar el is váltak egymástól. Az asszony a válás után otthagya Amerikát, hazajött vissza Európába és megismerkedett a londoni főbbi főval, *Samuel Sidney* kereskedővel, aki beleszeretett Anniba, de atyja tiltakozásán hajótörést szenvedett a terve, hogy feleségévé tehesse a nőt, aki már jegyese volt neki. Annie Vivanti ekkor bepörölte *Samuel Sidney* házassági ígérlet megszegése miatt, s a londoni törvényszék nagy pénzbírsággal sújtotta őt. A férfi azonban mégsem tudta feledni volt jegyesét, állandóan levelezésben állott vele, utána utazott a már ismét Amerikában levő Anninak, s mivel ez kissé hidegben fogadta őt, öngyilkossá lett. Az amerikai újságok a kegyetlen apát okolták ekkor fia halála miatt, az öreg főbbi azonban kijelentette, hogy a költőné széles természetű az oka Sidney halálának, s ezt az állítást Anninak fiához írt s változékony szerelméről tanuskodó leveleivel igazolta. Ugy hiszik, hogy a költőné e levelek egy regény megírásával fog válaszolni.

— A francia papság egyházi öltözékéről. Néhány francia községnek észébe jutott, hogy megtiltja papjainak az egyházi öltözék viselését; azzal érveltek, hogy e tilalom jogos voltát régi, még a revölució idejéből származó törvények igazolják. A párisi bíboros-érek ebben az ügyben most ezt a rendeletet adta ki:

Minden pap köteles tonzurát viselni és reverendát hordani.

Kivéve a templomot, plébániát, valamint azokat

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irta: STEPNJÁK.

Nem szoktak mindennap vendéglőben ebédelni, egyrészt, mert drága, másrészt, mert aránylag elég veszedelmes volt. Ezért hát rendszeren kevés költséggel és fáradsággal otthon rögtönöztek ebédet. Egy darabka sonka, féltucat tojás, egy-két hering, hozzá az obligátus tea, igen jól kielégítette egyszerű izlésüket.

Vasilij kinyitotta a szekrényt, amelyben a tea-készüléket tartották. Egy nagy kenyér, tea, cukor és jósok tej volt benne. Közönséges lakomának ez tökéletesen elég lett volna. Hanem erre az alkalomra valami jobbat akart feltálatni. Egy közeli boltba futott s alig egy-két perc múlva jókora darab sajttal és egy csomag párolgó hurkával tért vissza.

Ezalatt elkészült a szamová és már barátságosan pöfékelt és füstölgött az asztalon. Vasilij teát készített. Igaz, hogy kissé szűkben voltak az evőeszközök, mint ahogy az egész készlet két tányérból s ugyanannyi villából állott. Vultis mint vendég és Andrej mint gazda egyet-egyét kaptak.

Vasilijnak mint inasnak a csésze aljával, meg a saját bieszkájával kellett megelégednie.

— Az Istené, csak nem ehetem ezen az asztalon. Hisz itt krumplit lehetne ültetni, szolt Vultis ujjával alakokat rajzolva a vastag porba.

— No csak ez a baj! — szolt Vasilij. — Ezen nagyon könnyen segíthetünk.

Szeme, amint portörő után nézett, a falon lógó rózsaszínű nadrágján akadt meg. Egész ruhátárát magával hozta Svájcából. Elve volt: sohasem lehet tudni, mire lehet használni.

Mikor azonban Zina érdemlegesen megtiltotta e különösen feltűnést keltő ruhadarab viselését, szobájában egy szegen tartotta, hogy „lakottabb színezete légyen a hajléknak.“ Lekapta hát a falról a soká őrzött nadrágot, leszakított róla egy jókora darabot s mielőtt a kacagó leány közbelephetett, udvariasan letörülte az asztalt.

— Te ugyan valóságos vadember vagy, Vasilij! — kiáltott fel.

— Miért? — kérde Vasilij ártatlan meglepetéssel. Gyapju-portörökkel sokkal jobban tisztítanak, mint vászonkendők.

— Lehet. Hanem kár, hogy se vászon, se gyapjukendő, sem semmiféle sópót, kefet vagy hasonlót nem használsz, — szolt a padlóra mutatva. — Nem szégyenled ilyen rendben tartani a gazdád szobáját?

Vasilij vállat vont.

— Oh a szoba, az még semmi! — szolt Andrej. — Bátran kérdezhetnéd: nem fejlődöttünk-e már vissza a teljes vadságig.

Elmondta, hogy például Vasilij, amióta felcsapott kocsisnak, csak vásznaponkint szokta az arcát megmosni s akkor sem használ törülközöt, hanem arcát a párnába törli, kezét pedig magától hagyja megszáradni.

— Gorombábbá teszi a kezét és arcot, magyarázta Vasilij a lehető legnyugodtabb hangon. Ezentel nem is ügyelt tovább barátai tréfáira, hanem csendesen szüreselte teáját, mintha csak Isten tudja kin mulatnának.

Tea után Vasilij és Vultis elindultak, Andrej még rövid ideig hátra maradt. Nem valami bölcs lenne tőle együtt jelenni meg az utcán a kocsisával. Mikor már a koresmából nem láthaták, hozzájuk csatlakozott.

Már sötét volt, amikor elérték a tölgyest a város keleti határában. Hétköznap lévén, egészen néptelen volt. A hűvös esti szellő távoli ének melódiját hozta szárnyán.

— Ismerem ezt a hangot, szolt Vultis.

— Ez Vataja éneke.

Megragadta Andrej karját, hogy gyorsabb

járára kényszerítse. Mint a dél leánya rajongott a zencőrt s maga is énekel.

A hang irányában haladva, csakhamar gyönyörű tisztásra értek. Három oldalról meredeken emelkedett a tölgyes sűrű fala. A negyedik oldalt bokrok zárták be, amelyeken tulgyönyörű kilátás nyílt Dubravnik elővárosaira és a végtelen rónaságra.

A dalnok egy fa tövében ült.

Igen fiatal ember volt, de bőséges szakálla jóval idősebbnek tűntette fel. Vultisnak diákoltára volt.

Mellette két ruhában gyönyörű szép bölgy állott. Bájos arcát félkörben vették körül szőke, göndör fürtök. Végtelenül szönde égszín szemé valóban angyali kifejezést adott az elragadó fejnek.

Voinovának mutatkozott be.

— Varia? Bocsássa meg a bizalmaskodást!

Varvara Alexevna? — kérde Andrej.

— Igen, Varvara Alexevna vagy Varia, ahogy nekem jobban tetszik, — szolt szívesen a fiatal asszony.

A fiatal asszonyt jól ismerte mindenki. Nem ok nélkül neveztek barátai a szerencsétlenek anyjának. Szabadelvű orvos felesége volt s élefeladatul tüzte ki magának a politikai elitelteknek gondját viselni s mintha csak rokonuk volna, lehetőleg enyhíteni szenvedéseiket.

— Jó, hogy itt találok mindkettőtjüket, szolt Andrej- és Vasilijhoz fordulva. Legalább jobban viselem gondjait, ha arra kerül a sor.

Megköszönték ígérteit, azonban ama reményeknek adott kifejezést, hogy még sokáig nem lesz rá alkalm.

A Dudorov-nővérek szőze fát szedtek az erdőben. Az új hangoktól vonza, kibukkantak az erdőből. Nyomon követte őket egy fiatal ember szürke zubbonyban, bessel, sápadt arccal. Gombos orra és merev sárga haja roppant komikus kifejezést kölcsönzött arcának. Kezében nagy esomag rőzse volt, ezt ledobta a gyepré.

(Folytatása következik.)

Bécs, január 11. (Magyar értékek zárlata.) 4/0-os aranyjárdék 117.—, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 140.—, Magyar vasuti kölcsön ezüsten 100,70, Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.—, Magyar leszámító- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasműrészvény 455,50, Magyar koronajárdék 92,25, 4/0-os Magyar földhitelr. kötvény 91,00, Magyar hitelbank részvény 666.—, Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 166,75, Kassa-oderbergi vasuti részvény 354.—, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1900.—

Bécs, január 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/0-os papírjárdék 98,30, 4/0-os osztr. aranyjárdék 117,10, 1860-iki sorsjegye 136,75, Osztrák hitelrészvény 388,50, Angol-osztrák bank 270.—, Bécsi bankkegyesület 456.—, Osztrák-magyar bank 1698, Déli vasut 109,50, Dunagőzhajózási részvény 741.—, Dohányrészvény 289.—, Császári és királyi arany 11,80, Német bankváltók 117,70, 4 2/0-os ezüst járdék 98,15, Osztrák koronajárdék 92,20, 1864-iki sorsjegye 197,50, Osztrák hitelintézet részvény 661.—, Unionbank 539.—, Osztrák Länderbank 406.—, Osztrák-magyar államvasut 667.—, Elbavölgyi vasut 468.—, Északnyugati vasut részvény 458.—, Dohányrészvény 290.—, Rimamurányi vasut 456,50, Alpesi bányarészvény 424,75, Májusi járdék 98,30, Magyar koronajárdék 91,25, Török sorsjegye 105,25, Német birodalmi márka 117,70, Napoleon d'or 19,60.

Bécs, január 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 659,50, Magyar hitelrészvény 666.—, Angol-Osztrák bank 270.—, Bécsi bankkegyesület 456,50, Union bank 540.—, Länderbank 406.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 666,50, Lombard 109.—, Elbavölgyi vasut 468.—, Északnyugati vasut részvény 458.—, Dohányrészvény 290.—, Rimamurányi vasut 456,50, Alpesi bányarészvény 424,75, Májusi járdék 98,30, Magyar koronajárdék 91,25, Török sorsjegye 105,25, Német birodalmi márka 117,70, Napoleon d'or 19,60.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 11. (Tözsde tudósítás.) A tőzsde forgalma meglehetősen szilárd irányzatú volt. Kedvezőleg hatott a hazai vállalatok jobb magatartása. Bankok szintén emelkedtek. Bányarészek megszilárdultak, mert a spekuláció fedezésekre látta magát indítva, mert a kezdetben nérsékelte árfolyamok mellett nem mutatkozott kinalat. Vasutak esendek. Amerikaiak New-Yorkra gyöngök. Canada-Pacific engedő a január első hetében mutatkozó 43.000 dollár minuszra. Dortmund-Gronauai jól tartva a decemberi 35.760 márka több bevételre. Lübecki a de-emberi kimutatóra gyöngébb. Hajózási részvények szilárdak, állítólag a Lloyd-osztalekről szóló kedvező hírek következtében. A tőzsde második órájában az üzlet igen csöndes volt. Heiely piac végül gyöngült, zárlat után gyenge. Magánleszámítolási kamatláb 3/4 0/0.

Berlin, január 11. (Zárlat.) 4 2/0-os papírjárdék —, 4/0-os osztrák aranyjárdék 99,60, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék —, Osztrák-magyar államvasut 142,60, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltór 84,85, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101,75, Alpesi bányarészvény —, Discont-Commandit 176,60, Altalános vállamosági Edison 207.—, Gelsenkircheni 173,50, Laura-kohó 194,75, 4 2/0-os ezüstjárdék —, 4/0-os magyar aranyjárdék 98,25, Osztrák hitelrészvény 207,75, Déli vasut 25,75, Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegye 216,40, 4/0-os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 95,30, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 171,60, Az irányzat gyenge.

Berlin, január 11. (A Budapesti Napló tudósítójának zárlata.) Esti forgalom. 4/0-os magyar aranyjárdék 98,25, Magyar koronajárdék —, Osztrák hitelrészvény 207,40, Osztrák-magyar államvasut 142,50, Déli vasut 25,60, Északnyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegye középén 216,40, Buschthienradri —, Orosz bankjegye —, (Ültimo), Lombard —.

Hamburg, január 11. (Zárlat.) 4 2/0-os ezüstjárdék 97,80, 1860. sorsjegye 138,80, Déli vasut 25,50, 4/0-os osztrák aranyjárdék 99,85, Osztrák hitelrészvény 207,60, Osztrák-magyar államvasut 142,80, Olasz járdék 95,10, 4/0-os Magyar aranyjárdék 98.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 11. (Zárlat.) 4 2/0-os papírjárdék 98,40, 4/0-os osztrák aranyjárdék 99,70, Magyar koronajárdék 92,70, Osztrák-magyar bank 121,60, Déli vasut 25,75, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltór 204,42, Bécsi bankkegyesület 116.—, Villamos részvény —, 3/0-os magyar aranykölcsön 81,60, 4 2/0-os ezüstjárdék 98,25, 4/0-os magyar aranyjárdék 98,30, Osztrák hitelrészvény 208,80, Osztrák-magyar államvasut 143,30, Északnyugati vasut —, Bécsi váltór 84,85, Párisi váltór 614,18, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 217.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január 11. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 207,25, Osztrák-magyar államvasut 142,70, Déli vasut —, Osztrák aranyjárdék —, Olasz járdék 95,40, Laura-kohó —, Harpeni 170,80, Discont —, Alpesi —, Bécsi bankkegyesület —.

Páris, január 11. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4/0-os osztrák aranyjárdék 100.—, Osztrák Länderbank —, 3/0-os francia járdék 101,77, Ottomanbank 539.—, 3/4 0/0-os francia járdék 103,62, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut —, 4/0-os magyar aranyjárdék 99,20, Párisi bankrészvény 1065, Olasz járdék 94.—, Francia törleszt. járdék —, Osztrák földintézet részvény 1217.—, Török dohányrészvény 314.—, Az irányzat bágyadt.

Budapest-közbányal serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 11. A sertesüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések (A. I.) Magyar elsődrendű Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) 90-92 fillérig. Öreg közép (párónkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 96-98 fillérig. Fialat közép (párónkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 92-94 fillérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 93-94 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachi), Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Közép (párón-

kint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 86-88 fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-84 fillérig.

Sertéslétszám 1901. január 9. napján volt készlet 31.180 darab. — 1901. január 10. napján felhajtott 460 darab, 1901. január 10. napján elszállított 157 darab, 1901. január 12. napjára maradt készletben 31.123 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 11. —

Künceszek és díjelvezések. A pénzügyminiszter a budapesti dék m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéveszhez Wöhler Erik pénzügyi számelőrt pénzügyi számvizsgálóvá végleges minőségben, a daruári kir. adóhivatalhoz Jancsics Károly nassói ellenőrt pénztárnokká, Schwarzmayer Ferenc dióvári adótitstet ellenőrré, Jakovacz Ede pozsegi adóhivatali gyakornokot adótitsté, ez utóbbit ideiglenes minőségben, a zágrábi kir. állampénztárhoz Popovics Miklós pénztári segéditstet a X. fizetési osztály 3-ik fokozatú végleges minőségű pénztári tiszté, a ráckevei kir. adóhivatalhoz Horánszky József adóhivatali gyakornokot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, Benyák Rezső adóhivatali gyakornokot a gödöllői kir. adóhivatalhoz ideiglenes adótitsté, Fulöp Béla fehérgyarmati adóhivatali díjas gyakornokot a huszti kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitsté, a nagyszabeni m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéveszhez Jakubetz Gyula magy. kir. állampénztári segéditstet pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben, Höfer László díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a pénzügyminiszteri számvéveszhez, ifj. Pászti Sándor budapesti lakos ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká a miniszteri számvéveszhez; a budapesti kir. itéletábla elnöke Szlavy István ügyvédjelölt és Csajángy Sebestyén György végzett joghallgatót a budapesti kir. itéletábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká; a kassai kir. itéletábla elnöke Sztolárik Ferenc végzett joghallgatót a kassai kir. itéletábla kerületében díjas joggyakornokká. Kobulniczky Miklós végzett joghallgatót a kassai kir. itéletábla kerületében ideiglenes minőségben díjas joggyakornokká, nevezte ki: a valás- és közoktatásügyi miniszter Bolváry Ilona magyar-óvári állami elemi iskolai tanitónót a szegedi állami elemi iskolához jelen minőségben, özv. Szemkyné-Kunczyk Kamilla állami elemi iskolai tanitónót a domokosi állami elemi iskolához jelen minőségben; a győri kir. főügyész Fleischacker Mihály szombathelyi és Sárly Mihály győri kir. ügyészségi irnokokat a közszolgálat érdekében hivatalból kölcsönösen áthelyezte.

Ügyvédi kamarák. A győri ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Szabó Titusz parkányi lakos ügyvédet az ügyvédek lajstromából, önkéntes lemondása következtében törölte, továbbá, hogy dr. Raffay Ferenc győri lakos ügyvédet Győr székhelyű az ügyvédek lajstromába fölvette, Bódogh Kálmán volt esztergomi lakos ügyvédet Rétvára, (a balassagyarmati ügyvédi kamara területére) költözteté és Matkovich Tamás győri lakos ügyvédet, önkéntes lemondása következtében az ügyvédek lajstromából törölte, végre, hogy Barcza Gyula győri lakos ügyvéd székhelyét, a kánaara területén belül, Enešeré tette át. A szatmárnémeti ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Vityi József ügyvéd Erdőd székhelyű a kamara nevéjébe felváltatott, a nevéjébe töröltetett a debreceni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy ifj. Krudy Gyula nyiregházai ügyvéd elhalálozván, a nevéjébe töröltetett s iródjára részére gondnokul dr. Hoffmann Mór nyiregházai ügyvéd rendellett ki.

Neemagyarosítolások. A helyügyminiszter megengedte, hogy Lemberger Bernát budapesti lakos Lantosra, Labrik István petrozsényi lakos Derengére, kiskoru Rappoport Aron Farkas székesfevárosi tanító Rappaira, Spitzer Lipót szarvasi lakos, valamint kiskoru fa László Szántóra, kiskoru Stern Majer heű-esabai lakos Szendrőre, dr. Steinherr Tibiás bécsi lakos Szerényire, Rajslai Ferenc gesztelyi lakos, Rajslai Gizella, Anna és Károly nevecike lakos Csicsere, kiskoru Kapni Mária budapesti lakos Vereblyire, Mrkva József m. kir. esendőr belő-breszkai lakos Mészárosra változtatthassa vezetőknévt.

Pályázatok. Több pénzügyi vizgázó állásra a fővárosi pénzügyigazgatóság kerületében március végéig, — Taussek Jakab-féle kiházazási segélyösszege március 10-ig. — adóhivatali ellenőri állásra a komáromi, esetleg más adóhivatalnál 2 hét alatt, — pénzügyi számtiszté állásra a székesfevárosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéveszégnél 2 hét alatt, — famester állásra a beszttercebányai erdőigazgatóságnál február 10-ig, — két szolgai állásra a budapesti kir. tudományegylemi törvényész orvostani intézetnél január 31-ig, — pénzügyi fogalmazó földadós nyilvántartási biztosi állásra az alsó-kubini pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt, — tisztii irnok állásra a budapesti országos gyűjtőfogháznál február 10-ig.

Napirend.

Naplór: Szombat, január 12. — Római katolikus: Tacian vt. — Protestáns: Tacian, — Görög-orosz: (december 30.) Anizia, — Zsidó: Tebeth 21., Szabbath, Schechemoth. — Nap két 7 óra 30 percekor. — Nyugszik: 4 óra 15 percekor. — Hold két: délelőtt — óra — percekor. — Nyugszik: délelőtt 10 óra 29 percekor. — Utolsó negyed: délután 9 óra 38 percekor.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tarai 1 korona belépődij mellett tekintethők meg.

Téli kiállítás a Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődij 1 korona. A Visszatartottak Szalngya a Klitold-palotában. Nyitva délelőtt 9 órától este 9-ig. Belépődij 50 fillér.

Iparművészeti társulat kiállítása nyitva délelőtt 9 órától 1-ig és d. u. 5-8-ig. Országos képtár az Akadémiában zárva. Iparművészeti múzeum zárva. Meteorológiai iparmúzeum zárva.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Földtani múzeum a Stefánia uton, nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődij 1 korona. Közlekedési múzeum zárva.

Magyar kereskedelmi múzeum az iparsarnokban d. e. 9-től délután 2 óráig. Szabadalmi itéletár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig. Központi statisztikai hivatali könyvtára és irodagyűjtőnye, nyitva 10-1-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-6-ig. Az új országúti kupaletárcarnoka és lépcsőháza délelőtt 10 órától 1-ig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona. Mentőgyűjtési helyiségi reggel 8 órától este 6-ig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szaknyelvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiindeltékek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

TÁJÉKOZTATÓ. Elismert kftűnő hazai gyártmány! 1600 gőzcséplőkészlet üzemben! CZIM: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, KÜLSŐ VÁCI-UT 7. SZÁM. Gőzcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lőrejük. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjék minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készség-adunk kimerítő és felvilágosító választ. Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

Időjelzés. — Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 11. A maximum meredletlen. Az északi és nyugati határokat kivéve az egész kontinent magas nyomás borítja. Az idő Európaentere tulnyomóan száraz és derült. A hőmérséklet nem változott. Az idő nálunk is száraz, hideg volt. Időnkint erős köd és zuzmarra-képződések vannak, ma délelőtt pedig szóróvályon rövid ideig havazott. Küldés. Lényegesen változás nem várható.

Vizállás. Table with columns for location (Inn, Duna, Buda, etc.), date (Jan. 11, 10, 9), and water level (m ó t e r). Includes locations like Schárding, Eszék, Pécs, etc.

PAPIER WLINSI. Több mint 30 esztendője cselhatatlan szer, hogy a mell társzámot, néhét, nyakafaját, rheumatisz, must, bégyszámot a legyorsabb módon gyógyítsuk. Tövek a Wlinsi nevet kérti. Paris, 31 Rue de Seine, Paris. Kapható Budapesten Török Józsefnél.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. január hó 12-én.

Az afrikai nő.

Opera 5 felvonásban. Szerzette Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Fordították Böhm G. és Ormay F.

Személyek:

Selka	Diósnó	Don Pedro	Kornai
Ines	Bárdossy	Don Diego	Ney B.
Vasco	Alberti	Főnquissitor	Szendrófi
Don Alvar	Kiss B.	Nagybrahmin	Ney D.
Nelusko	Beck	Anna	Berts M.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. január hó 12-én.

Clémeceau.

Színmű 5 felvonásban. Írta Dumas Sándor és D'Artois Armand.

Személyek:

Clémeceau	Lendvayné	Iza, Jeánya	Márkus
Pierre	Mihályfi	Vojnov	Horváth
Ritz	Egressy	Cassagnol	Hetényi
Constantin fia	Náday	Foucher	Kőrösmezeli
Grófné	Helvey	Francois	Paulay

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. január hó 12-én.

Primadonnák.

Operett 3 felvonásban, egy változással. Szövegét írta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette: Mader Raoul.

Személyek:

A gróf	Beöthy	Rózsika	Gombaszögi
Olivia	Margó	Felice mester	Füredi
Lópták	Sziklai	Kovácsmester	Mátrai
Clairrette	Szoyor	Pista	Lenkefi
Beppo	Ráthonyi	A rendező	Kardos

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. január hó 12-én.

Előszór:

Hőbortos Márta.

Színmű 1 felv. 2 képb. Írta Holtscher Fülöp.

Személyek:

A molnár	Kazalicsky	Rocca dr.	Gyöngyi
A lelkész	Mátray	Marietta	Nógrády
Márta	Jászai	Pietre	Gyözö
Szende	Balassa	Francesco	Rónaszéki
Tibor	Bihari		

Utána:

Előszór:

A szálka.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta Mocsári Béla.

Személyek:

Szabó	Hegedüs	Dr. Kalmár	Góth
Iré	Csilag	T. Klementin	Harasztly

Végül:

A királyné apródja.

Vigjáték 1 felvonásban. Írták Heitai Jenő és Makai Emil. Zenéjét szerzette Kún László.

Személyek:

A költő	Vendrei	A hadapród	Vársányi
A bankár	Gyöngyi	A gazdszszony	Nikó
A bankárné	B. Lenkei		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. január hó 12-én.

Pálmay Ilka asszony mint vendég.

Webántsivirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Írták Meilhac és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor.

Zenéjét szerzette Hervé.

Személyek:

Flavigny	Pálmay	Színigazgató	Ujvári
Chateau	Németh	Rendező	Nagy
Champlatreux	Szirmai	Gusztáv	Delli
Celestin	Tollagi	Róbert	Szardaholyi
Corinna	Vidorné	Loriot	Solymosi
Apácafejéd.	Siposné	Lydia	Hermet

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1901. január hó 12-én.

A XIX. század.

Előadás 3 felvonásban, egy előjátékkal. Írta Pekár Gyula.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. január hó 12-én.

A párisi asszony.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta Beque Henry. Fordította Lázár Béla.

Személyek:

Da Mesnil	Vizvári	Clotilde	Lánczy
Lafont	Császár	Adéle	Boros F.
Simpson	Dezso		

Kezdeté 7 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor.

Az előadás kezdete 8-kor.

FREGOLI!!

vendégszínház csak még rövid ideig. Ma:

„CHAMELEON“

1 főt., 5 személyben előadja FREGOLI nr.

Vasárnap, január 13-án, d. u. 1/2 8-kor

Fregoli vendégszínház

mérsékelt helyekkel, egész ny műsorral.

Továbbá:

Käthe és Armin József

realisztikus, humorisztikus színházi parodisták.

Mde. Marquise Diane de Fontenay

Statues vivants en ballon.

Miss Clara Ballerini

a trapéz királynője.

Jegyek kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9-1 óráig és délután 3-tól és este a pénztáránál, ugyint Weiss A. nagytársda Károly-körút 26., 152sde Andrássy-ut 38. és 26. szám alatt egész napon át.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházfők, valamint más hitelképes egyének kedvező szelvény feltételek mellett kaphatnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Eljegyvezet 25 kr. levéljegyzet beküldése ellen bérmentve küld felül cég E. osztályn. 5157

Schiller • •

• • Frigyes • •

• • színművei. • •

Fordította: Tomor Ferenc.

Egy-egy kötet ára 1 kor.

I. Wallenstein tábora. A Piccolominiak.

II. Wallenstein halála.

III. Az orleansi szűz.

IV. Stuart Mária.

A messzina menyasszony.

Fordította Várdai Antal, M. K. 43. sz.) 30 fill.

Tell Vimos. Fordította Tomor F. 1 kor. 60 fill.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.

Cooper. Bőrharsnya

8 színnyomatu képpel és ugyanoly borítékkal, kötve (4 kor.) ... 2 kor.

Fekete tónusnyomatu képekkel és borítékkal, kötve (2 kor. 80 fill.) 1 kor. 40 fill.

— Az Utmutató. Amerikai beszély. 8 színnyomatu képpel és ugyanoly borítékkal, kötve (4 kor.) ... 2 kor.

Fekete tónusnyomatu képekkel és borítékkal, kötve (2 kor. 80 fill.) 1 kor. 40 fill.

— Vadöb. Beszély az amerikai indiánusok életéből. Fordította Vachott Sándorné. 8 színnyomatu képpel és ugyanoly borítékkal, kötve (4 kor.) 2 kor.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

FOLIES CAPRICE.

Ma: 9 óraker: 9 óraker:

Die gestohlene Mitgift.

10 óraker: 10 óraker:

Ő nem tud franciául.

11 óraker: 11 óraker:

Die Champagnernympe.

Reggel 5 óráig cigányzene a pompás

téli kertben.

CIMBALMOK

kaphatók 35 frittól feljebb 500 frittól.

Ujdonság! Ujdonság!

Ifjusági cimbalom

alkalmas alkalmi ajándék, ugyanoly hangbeosztású, mint a rendes cimbalom. 3/4 okt., 25 karu, 40 hangu,

finom díőfa- v. fekete szekrényben teljesen felszerelve (verőkkel és hangolók kulcsal együtt) a külső kiállításához képest

18, 20, 22 és 24 frittól.

(Lábakkal ellátva 3 frittól több.)

Sternberg Armin és Test.

cs. és kir. udv. hangszergyár Budapestben.

Központi főraktár:

VII., Kerepesi-ut 36. szám.

Zongoraosztály: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károlyi-körny. sarokán. Zenepalota. Képes árjegyzék (minden cikkről külön) ingyen kapható, csak meg kell névenni, hogy miféle hangszerről kívánunk az árjegyzék.

PETŐFI

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

KÉT KÖTETBEN ÁRA 10 KORONA

POMFÁDISZKÖTÉSÉBEN 52 KÉPMELLÉKLETTTEL

Életrajzi bevezetéssel ellátva.

Dr. FERENCZI ZOLTÁN.

Sajtó alá rendezte

Dr. RADÓ ANTAL.

Megrendelhető és kapható

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésben BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-ÚT 21. SZÁM.

AKAR JÓL MULATNI?

Ugy vegyen farsangra nálam lakkeipőt, melyért 6 óra jótállok.

Párisi slak, fűzős vagy gombos, elegáns gavalier forma ... 4.-
Párisi divat, legújabb slak, gombos, elegáns ... 4.50
Szőcsipő szalonnakötő, divatos 2.50, kiváló ... 3.-
Pél szalonnakötő, cugos vagy fűzős, párisi divat ... 3.50
Kiváló lakkeipő, elegáns csizma, bőrszárak ... 2.-

Columbus-koresolya

1 pár legelőcsinosabb, fűzős cipővel együtt, teljes felszereléssel ... 18.-
Valódi orosz gőselethe utazónak ... 2.-
Valódi orosz gőselethe utazónak ... 1.50
Kaméant valódi díszbőrűből, csizma 2.50
Kézen több száz különféle cipőbőrűkkel ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök.

Vidéki megrendelésnél a postaköltség csupán 30 kr.

AGULÁR DAVID FIA BUDAPEST, Deák-tér és Király-u. sarok

Olesó tüzelőanyag

köszén brikket

métermázsánként házhoz szállítva 1 ftt 56 kr. Tüzelésével óriási pénz takaríthatik meg. Megrendelhető:

SZÉCSI GYULA első budapesti köszénbrikket-gyárában

VI., Lehel-utca 23. — Telefon 23—49.

Cs. és kir. udvari szállító.

E. Rémy Martin & Co.

Cognac.

Alapítva 1724. A legrégibb Cognac-vignetta.

